ॐ अर्हं नमः

દેવાધિદેવ શ્રી સંભવનાથ સ્વામિને નમઃ

પ્રશાંત વાહિતા

卐

વિવેચનકાર

પૂજ્યપાદ આચાર્યદેવશ્રી વિજય ચંદ્ર-
સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના શિષ્યરત્ન
પૂ. આચાર્ય શ્રી વિજય ભુવનરત્નસૂરીશ્વરજી
મહારાજ

卐

પ્રકાશક :

શ્રી નાગજીભુદરની પોળ જૈન સંઘ

અમદાવાદ

વીર સં. ૨૫૦૬   વિ. સં. ૨૦૩૬

પ્રસ્તાવના.

પુસ્તકનું સ્વરૂપ શું છે તે સહેલાઈથી સર્વ કોઈ સમજી શકે તે માટે આ પુસ્તકમાં વિવેચેલા વિષયોનું ટુંક ધ્યાન આપવું ઉચિતધારી અમે પ્રસ્તાવનારૂપે ટુંક વર્ણન આપીએ છીએ.

વિદ્યા એ સર્વોત્કૃષ્ટ છે. તેને સંપાદન કરવા મનુષ્ય માત્રે પોતાનાથી બને તેટલો પ્રયાસ કરવો આવશ્યક છે વિદ્વતા નૃપત્વથી પણ અધીક છે કારણ સ્વદેશે પૂજ્યતે રાજા, વિદ્વાન સર્વત્ર પૂજ્યતે, માટે સર્વ સ્થળે પૂજ્યમાન થવા તે મેળવવા અવશ્ય પ્રયત્ન કરવો જ જોઈએ કારણ વિદ્યા વિના મનુષ્ય જીંદગી સફળ ગણાય નહિ. તે મનુષ્ય સાક્ષાત પુંછડા વિનાના પશુ સમાનજ છે. સત્યા સત્ય જાણવા વિદ્યાએ તાજુ હથીઆર છે. અને તેથી જ સારી રીતિ, સારૂ જ્ઞાન અને સુવિચારો ઉદ્ભવે છે.

વિદ્યા એવી મેળવવી જોઈએ કે જે તત્વાતત્વનું ભાન કરાવે, તેની સાથે બંધન મુક્તતાનાં કારણો પણ સમજાવી આત્મહીત થવાને ઉત્તરોત્તર પ્રસંગ મેળવવા હેતુ થઈ પડે ને વિશ્વસ્થ પ્રાણીના ચરિત્ર, વિચારો પણ ઘણી સહેલાઈથી સમજી શકાય.

વિશ્વસ્થ દરેક પ્રાણીઓએ આવું પૂર્વોક્ત જ્ઞાન પોતાના હીતને માટે જો કર્યું હોત તો આવી દુઃખથી (કર્મના)

આપીત દરેકની સ્થીતિ હું નજરે [illegible] નહિ, તેમ
આ લખવા પણ મને પ્રસંગ મળત નહિ.

દરેક પ્રાણી પોતાના સુખને હંમેશા ચાહે છે, ને તેને મેળવવા પણ ઘણી કોશીશ ઉપરાંત કરતાં જાય એમ પણ જણાય છે, પરંતુ સુખ મેળવવામાં સાધન કેવાં હોવાં જોઇએ તે સ્વરૂપ જાણવામાં એક કદમ પણ હામ ભરી શકતા નથી.

મહાપુણ્યોગતથી આ અપાર નિગોદથી ભરપુર સંસારની અંદર મનુષ્યજન્મ ધારણ કરી ગયા, પછી અગર સાધારણ જનની તુલ્યતામાં તોલાઇ, પોતાના આત્મહિતને સાધ્યા વિના વિષય સુખની મદદ તૃષ્ણા (નદી) માં ખેંચાઇ મોટા પાપ કોઠારના ભોકતા થઇ પ્રાણીઓ આ મહદ્ ભવાબ્ધીમાં પડવા સંભવ કરે છે. અરર વિભુ ! તેવા ભવાબ્ધીમાં પડતાં પ્રાણીઓને તમારા શરણ, ચરણવિના અગર તમારા કથીત વાકય વહાણ વિના અન્ય કોઈ શરણ થાય તેમ હું કોઇપણ રીતે કહી શકતો નથી. અહાહા ! અગમ્ય-ઈશ ! આવી વખતે આપનાં પ્રણીત વાકયો ન હોત તો અમારી કેવી સ્થીતિ, કેવી મતિ તથા કેવી ગતી થાત. પણ હે દયાળુ જગન્નિયંતા ! આજ નથી તે સર્વજ્ઞ ખેદની વાત છે પણ આપના પ્રણીત વાકયથી અમને બહુ જ સંતોષ છે.

હે કરૂણાનિધી તમારાં વાકય કેવળ સૌખ્ય પ્રદને આત્માને શાન્તીકારક અને ભવાબ્ધીથી રચીત સ્થાને પહોંચાડે તેવાં છે.

અહો ! આવા [illegible] [illegible] [illegible] ! દૃષ્ટિ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] કે આ પુસ્તકને હૃદયમાં ધરે.

આ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે,
કે [illegible] [illegible] [illegible] છે [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કરી [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

આ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
માટે [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] છે તે [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] કરી [illegible] છે, " [illegible]: " [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] માટે [illegible] [illegible] [illegible]
છે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] થઈ છે, [illegible] પણ [illegible] [illegible] તે
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] કરી [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] અને તે પ્રમાણે [illegible] [illegible]
[illegible] છે.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] આ પુસ્તકનો [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] કરી આત્મા [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] કરી સારી રીતે
[illegible] કર્યું તેમાં [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] ([illegible]
[illegible]) [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible]), [illegible] [illegible] [illegible]

અનુક્રમાંક.

૧ શ્રી જૈન જ્ઞાન ગીતા. પાન ૧ થી ૨૪૬

વિષય.			પાન.

॥ श्री वितरागायनमः ॥

શ્રી જૈન જ્ઞાન ગીતા.

॥ अथ श्री जीवतत्व प्रारभ्यते ॥

अइय अत्थे कहीए विलापो, असंपहारे कहीए विलापो; विक्खित्त चित्ते कहीए विलापो, बहु कुसीसे कहीए विलापो गा. १

અર્થ—અ. ગઇ વસ્તુની ઘણી શોચના કરવી તે વિલાપ જ જાણુવો;

અ કહ્યું કાંઇ ધારી ન શકે તેને કહેવું તે વિલાપ સરખું છે. મુરખ બ્રામનટની કથા વિ. વ્યક્ત ચિત્ત છે જેનું તેને કહેવું તે વિલાપ જ છે. જરા સિંધુ રાજાની પેરે તથા ચિત્ત બ્રહ્મદત્તની પેરે બ. ઘણા કુશિષ્ય અવિનિત મળ્યા તેને સિદ્ધાંતની રીતીએ શિખામણ દેતાં ન માને તે પણ વિલાપ જ કહેવાય. ગર્ગા આચાર્યના ૫૦૦ શિષ્યની પેરે.

ભાવાર્થ—હે ભવ્ય જીવો! કંઇ પણ કામ કરવું તે શુદ્ધ ચિત્તે કરવાથી ઘણું સારી રીતે થાય.

ષ્ટિએ આવે તે તેના પણ પર્યાપતા
એવા બે ભેદ. બે ઇંદ્રિ જેને કાયાને
ાલી ચાલી શકે છે તે. તેના બે ભેદ
પર્યાપતા. તે ઇંદ્રિ જેને કાયા, મોં ને
તેના બે ભેદ. પર્યાપતા ને અપર્યાપતા.
ને કાયા મોં, નાકને ચક્ષુ હોય તે. તેનાં
પર્યાપતા ને અપર્યાપતા.

માં અસંજ્ઞી ને સંજ્ઞી બે ભેદ. અસંજ્ઞી
જે જેને કયા, મોં, નાક, કાન, આંખ,
નનો વહેવાર ન હોય તે. તેના પણ
અપર્યાપતા બે ભેદ સંજ્ઞીપચેંદ્રિ જેને
કાન, આંખ અને નાક હોય ને મનથી
એના પણ પર્યાપતા ને અપર્યાપતા બે
ા પર્યાપતી. તે પ્રાપ્તી. કોઇ પણ ચીજ
તે આહાર, શરીર, ઇંદ્રિ, શ્વાસ્છોશ્વાસ,
મન એ ૭ પર્યાપત્તિ જે જીવ પૂરી
તા, ને જે જીવ પૂરી ન કરે તે અપ·
જીવના ચાદ ભેદ કહ્યા તે જાણી તેની
॥ ૨ ॥

—જડલક્ષણ, ચેતન્યરહિત, સુખદુઃખને

ન જાણે ન વેદે તે અજીવ ૧ ધર્માસ્તિ કાય, તેના ત્રણ ભેદ. ખંધ, દેશ અને પ્રદેશ. ૨ અધર્માસ્તિ કાય તેના ગણુ ભેદ, ખંધ, દેશ અને પ્રદેશ. ૩ આ- કાસ્તિ કાય તેના ત્રણ ભેદ. ખંધ. દેશ અને પ્રદેશ. સમય કાલ પુદગલાસ્તિ કાય તેના ત્રણ ભેદ. ખંધ, દેશ, અને પ્રદેશ પરમાણુ પુદગલ. ૧ એ રીતે અજીવ તત્વના ૧૪ ભેદ જાણવા દષ્ટાંત--તલનો લાડવો છે તે ખંધ, તેનો ચોથો ભાગ તે દેશ, અને તલનો એક દાણો તે પ્રદેશ.

(૩) બંધ—શુભ અને અશુભ પુદગળનાં બંધન કરવાં તે. જે વેળાએ જેવા પ્રકારની મનની પ્રેરણા થાય તેવા પુદગળ ખેંચાય તેથી જીવ બંધનમાં પડી ક્લેશ દુઃખ મય થાય. કારણ શરીર (વાસના લીંગ) સાથે કર્મ પુદગળ યુક્ત થાય–જોડાય. જેથી કર્મ બંધન ન થાય તેવાં આચરણ રાખવા જે સમ- ભાવે વર્તવું તેનું નામ સંમર માર્ગ. અને અહર્નીશ સંમર માર્ગમાં રહીને આ જીવને કોઇ પ્રકારનું બંધન ન થાય એટલે જીવ ભારે કર્મી ન થાય. તેવી વર્તણુંક રાખવી. આથી બંધન ન થાય તેવા પરી- ણામ સંમર માર્ગમાં રમાડવાનું લક્ષમાં રાખવું.

વર્તે તેને પાપતત્વ જાણુએ. (અઢાર પાપસ્થાનક સેવ્યા થકી)

(૬) આશ્રવ તત્ત્વ—અવૃત અપચ્ચખાણે કરી વિષય સુખને ભોગવે જેથી આત્મારૂપી તળાવમાં પાંચ ઇંદ્રિરૂપ ગરનાળે કરી કર્મરૂપી જળ ચાલ્યું આવે તેને જો ન રોકે તો જીવ કર્મ બાંધે, એ આશ્રવતત્ત્વ જાણવું.

(૭) સંવર તત્વ—જીવ વૃત્ત, પચ્ચખાણે કરી નવાં કર્મ આવવા દે નહિ તેને સંવર કહે છે. અર્થાત્ આશ્રવ તત્વથી ઉલટા માર્ગે વર્તે તેને સંવર તત્વ કહીએ. એટલે સમભાવી થાય.

(૮) નિર્જરા—જીવ શુભ અને અશુભ પુદગળને ખપાવી કર્મ રહિત થાય તેને નિર્જરા કહીએ તેના બાર ભેદઃ-અણસણ, ઉણોદરી. વૃતિસંક્ષેપ; (વૃતિ પાછી વાળવી તે) રસ પરિત્યાગ, કાય કલેશ, તે (એક આસને બેસવું તે) ઇંદ્રિ પડી સલેણતા (તે ઇંદ્ર ઉપર કાબુ મેળવવો તે) પ્રાયછીત, (તે ગુરૂ પ્રમુખે પોતાના કરેલા દોષનો પસ્તાવો કરવો) વિનય, વયાવચ, સઝાય. ધ્યાન, કાયોત્સર્ગ એ બાર પ્રકારે તપ કરીને કર્મને ક્ષય કરવું.

(૯) મોક્ષતત્વ-તે જીવ સર્વ કર્મે કરી મુકત થાય તે

> नाणंच दंसणंचेव,
> चरित्तंच तवोतहा;
> वीरियं उवओगोय,
> एयं जीवस्स लक्खणं. ॥ २ ॥

અર્થ:-નાણું૦ જ્ઞાન ૫, ચ૦ વળી' દં૦ દર્શન ૪, ચે૦ પુરણે ચ૦ ચારિત્ર ૫ ત૦ તેમજ, વિ૦ વિર્ય, ઉ૦ ઉપયોગ એ૦ એ, જી૦ જીવનું લ૦ લક્ષણ.

ભાવાર્થ:—જ્ઞાન પાંચ પ્રકારનું છે. મતિ, શ્રુત, અવધિ, મનપર્યવ અને કેવળજ્ઞાન. અજ્ઞાનના ત્રણ પ્રકાર મતિ. શ્રુત અને વિભગ અજ્ઞાન. જ્ઞાને કરી જાણે દર્શન ચાર પ્રકારનું છે ચક્ષુ દર્શન અચક્ષુ દર્શન (નાક, જીભ, કાન ને ત્વચાથી જાણવામાં આવે તે) અવધિ દર્શન અને કેવળ દર્શન. ચારિત્ર ચાર પ્રકારનું સમકિત. મિથ્યાત્વ, સમે મિથ્યાત્વ અને ચરિતા ચારિત્ર. ચરિતા ચરિત્ર તે શ્રાવકનું અચારિત્ર તે અવૃતિ અપચખાણીનો ચારિત્રનો અચારિત્રનો ચરિતા ચારિત્ર તે સિદ્ધ એ ચાર ભેદે જીવ

કહ્યા. તપ બારે ભેદે જાણવા વિર્ય ચાર પ્રકારે બાળ, પંડીત, બાળપંડીત અને નો બાળનો પંડીત વિર્ય. એ ચાર જ્ઞાન અને ચાર દર્શનના ઉપયોગે કરી જીવ વર્તે તો ઘણા કાળથી ભટકતો જીવ આ મનુષ્ય ભવમાં આવ્યો છે તે મોક્ષમાં જાય. ઉ૦ અ૦ ૨૮ ગાથા ૧૧ ॥ ३ ॥ इति श्री जीव तत्व सम्पूर्ण ॥ १ ॥

અજીવતત્વ (૨).

सद्दन्धयार–उज्जोओ,
पहा छाया तवे इ्वा
वण्ण गन्ध रस फासा,
पुग्गलाणं तुलक्खणं. ॥ ४ ॥

અર્થ—હવે પુદગલનું લક્ષણ કહે છે. સ. શબ્દ, અ. અંધકાર, ઊ. ઉદ્યોત. પ. પ્રભા કાન્તિ, છા. છાયા, ત. તાપ, ઈવા. વળી, વ. પાંચ વર્ણ ૨૦ અં. એ ગંધ, રસ છ, ફા આઠ ફરસ, પુ. પુદ્ગલાસ્તિ કાયનું તુ. તેપુનઃ લ. એ ૨૭ બોલ રૂપ લક્ષણ જાણવું ॥ ૪ ॥

ભાવાર્થ—હવે પુદ્ગલનાં ૨૭ લક્ષણ કહે છે. ૧ શુભ ૨ અશુભ શબ્દ, ૩ અંધકાર, ૪ રત્ના-

દિકનો ઉદ્યોત. ૫ ચંદ્રાદિકની પ્રભા-કાંતિ ૬ છાય
૭ સૂર્યાદિકનો તાપ. ૮ કાળો, પીળો, ધોળો, રાત
નિલો, એ પાંચ વર્ણ, ૧૩ ખાટો, ખારો, મી
તીખો કડવો, કસાયેલો, એ છ રસ ૧૮ સુગ
દુર્ગંધ એ બે ગંધ. ૨૦ હલકો, ભારે, ટ
ઉનો, સુંવાળો, લુખો. ચોપડ્યો, એ આઠ સ્પ
એ ૨૭ બોલે કરી પુદ્ગલનું લક્ષણ જાણવું. ઉ

૨૮ ગા. (૧૨

ए गत्तं च पुहत्तं च,
संखा संठाण मेवय ।
संजोगा य विभागाय,
पज्जवाणं तु लक्खणं. ॥ ६ ॥

અર્થ — એ૦ એકઠું થવું ચ૦ વળી પુ
થવું સં૦ વળી, સં૦ સંખ્યાતા સં૦ સંઠા
સં૦ વળી, સં૦ ભેગા થવું વ૦ વળી વિ
એ૦ વ૦ વળી સં૦ ભેગા થવું વ૦ વળી પ૦ પર્યાયનું લ૦
થવું વ૦ વળી પ૦ પર્યાયનું લ૦

લક્ષણ, ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ: — હવે પર્યાયનું લક્ષણ કહે
પદાર્થનું ભેગા થવું, એકઠાં મળેલાં

વીખરાઇ જવું. એક બે યાવત્ સંખ્યાતા અસંખ્યાતા અનંતા આકાશમાં વર્ષા રૂતુમાં મેઘ ધનુષ્ય જેમ થાય છે અને અલ્પ સમયમાં અદ્રશ્ય થઇ જાય છે તેમ ઘણાં દ્રર્ણાદિકનું એકઠાં મળવું વળી જુદા પડવું, એ પ્રમાણે પર્યવનું લક્ષણ જાણવું. તે પુદગલમાં જીવ શબ્દાદિક તથા સ્ત્રીઓના હાવભાવક સ્પર્શ મંદ પુરૂષોને કામ ઉપજાવનાર છે, તેથી ચારે ગતિમાં ભટકવું પડે છે; માટે જ્ઞાન દશામાં રહી તેનો ત્યાગ કરવાથી મોક્ષ મળે છે. (ઊ૦ અ૦ ૨૮ ગા. ૧૩) અજીવતત્વ સંપૂર્ણ (૨)

बंधतत्व.

सव्व जीवाण कम्मंतु,
संगहे छद्दि सागयं;
सव्वेसुवि पएसेसु,
सव्वं सव्वेण वद्धगं ॥ ६ ॥

અર્થ—સ૦ સર્વ, જી૦ જીવના, કા૦ કર્મ, તુ૦ વળી તે, સં૦ સંગ્રહે-ગ્રહણ કરે, છ૦ છ દિશાને વિષે જે પુદગલ છે તે બાંધવાને વાસ્તે ગ્રહણ

કરે, સ૦ સઘળા જીવના, વિ૦ વિષે, પ્ર૦ પ્રદેશને, સ૦ સર્વ કર્મના પુદ્ગલ સ૦ આપણા જીવના સઘળા પ્રદેશ સાથે, બ૦ કર્મના બાંધ્યા હુઆ, જેમ દુધ માંહે પાણી ભેળું થાય તેમ બાંધ્યા પછી ઉત્કૃષ્ટ સ્થિતી જેટલી હોય તે કહે છે. ॥ ૬ ॥

ભાવાર્થ—સર્વ જીવો કર્મ બાંધવાને માટે છ દિશામાં જે પુદગલો છે તેને ગ્રહણ કરે છે. તે સર્વ જીવને પોતપોતાના જીવના સર્વ આત્મપ્રદેશ સંગાથે કર્મનો બંધ હોય (ઉ અ. ૩૩ ગા. ૧૮) ॥ ૬ ॥ બંધતત્વ સંપૂર્ણ.

पुन्यतत्व.

अरिहंत सिद्ध पवयणं,
गुरु थीर वहुसुय तवसीसु;
वत्थलयायतोसिं अभिक्ख
नाणो वउगेय, ७

दंसणं विणय आवसीयाए,
सिलवेय निरइयाए,
क्खण लवतव चीयाए,
वेया वच्चे समाहिए ८

अपुव नाणगहणे
सुयभति पवयणे पभावणया
ए ए हिकारणेहि
तिथयर लहइ जोवो ९

અર્થ—જીવને તિર્થંકર ગોત્ર બાંધવાના વીસ પ્રકાર કહે છે. ૧ અ૦ અરિહંત, ૨ સિ૦ સિદ્ધ, ૩ પ૦ પરવચન તે સીધ્ધાંત, ૪ ગુ૦ ગુરૂના, ૫ થી૦ થીવર. ૬ બ. બહુશ્રુત, ત૦ તપસીએ ૭ ના ગુણ ગ્રામ કરે, અ૦ વારંવાર કીર્તન કરે, ૮ ની૦ જ્ઞાનનો વારંવાર ઉપયોગ દે, ૯ દં૦ નિર્મળ સમકિત પાળે, ૧૦ વિ૦ ગુરૂ આદિકનો વિનય, સવ સાથે નમ્રતા ભાવ રાખે, ૧૧ આ૦ દેવ સીરાયશી આવસક ભાવ સહિત કરે, ૧૨ સિલ૦ બ્રહ્મચર્ય પાળે, ૧૩ વૈ૦ વૈરાગ્યભાવ, ૧૪ નિ૦ નિરવદ્ય બોલવું, ખ૦ થોડું બોલે, ૧૫ તવ તપ કરે છે, ૧૬ જ્ઞ૦ જ્ઞાનનું દાન દે, ૧૭ વૈ૦ વયાવચ કરે, ૧૮ સ૦ ભાવ સમાધિમાં રહે ૧૯ અ૦ અપૂર્વ જ્ઞાન ગ્રહણ કરે, ૨૦ સુ૦ વીતરાગની વાણીપર ભરોસો રાખે, પ૦ જૈન ધર્મની ઉન્નતી કરે એ વીસ પ્રકારે તીર્થંકર નામ ગોત્ર ઉપરા જે જી૦ એવો જીવ હોય તે.

ભાવાર્થ—જીવજો અરિહંત
(સિધ્ધાંત) ગુરૂ, થીવર, બહુ
વારંવાર ગુણ ગ્રામ કીર્તન કરતો
વિનય ને આવશ્યકને વિષે સા
પાળતો વૈરાગ્યભાવે રમતો, થો
ને તપ કરતો જ્ઞાનનું દાન દે;
ભાવ સમાધિમાં રહે, ને અપૂ
તથા વિતરાગની વાણીપર શ્ર
ઉન્નતી કરે તો તિર્થંકર ગોત્ર બ
લાવે અને અનંતી પુન્યાઈનો
અ. ૮ ॥ ૯ ॥

सव्वंसुचिण्णं सफलं नरा
कडाण कम्माणन अत्थि
अत्थेहि कामेहि यरुत्तमेहि
आयाममं पुण्णफलो वव

અર્થ—સ૦ સર્વ, સુ૦ રૂડે
તે સ૦ ફળ સહિત, ન૦ સર્વ

ઉ૦ એ બેઉ પ્રકારે કરી, આ૦ આત્મા. મ૦ મારો. પુ૦ પુન્યના, ફ૦ ફલે કરે ઉ૦ સહિત હુતી.

ભાવાર્થ:—હે બ્રહ્મદત્ત ! પુન્ય ને પાપ ઉપાર્જન કરેલાં તે સર્વ મનુષ્યાદિકને ઉદય આવે, ને તે કર્મ ભોગવ્યા વિના છુટકો થાય નહિ, કેમકે દ્રવ્યે કરી તથા શબ્દાદિક કામ ભોગે કરી મારો આત્મા પણ પુન્ય ફળે કરી સહિતજ તું જાણજે. પ્રભુ કહે છે કે પાપ કરવાથી નર્ક તિર્યંચનાં દુ:ખ ભોગવવાં પડે છે. ને પુન્ય આદરવા જોગ છે. (ઉ. અ. ૧૩ ગા. ૧૦) ॥ ૧૦ ॥ પુન્યતત્વ સંપૂર્ણ.

पापतत्त्व.

अजयं चर माणोअ,
पाणभूयाई हिंसइ.
बन्धइ पावयंकम्मं,
तंसे होइ कडुअ फळं. ११

अजयं चिट्ठमाणोअ,
पाणभूयाइं हिंसइ;
बन्धई पावयंकम्मं,
तंसे होइ कडुअं फळं. १२

ભૂતજીવને, એકેંદ્રિ. હિં૦ હણે, મારે, બં૦ બાંધે છે. પાપકર્મ ત૦ તે, સે૦ તેને, હો૦ હોય. ક૦ કડવાં, ખોટાં, ફ૦ ફળ.

અ૦ અજતનાએ. ૨ ચિઠ૦ ઉભો રહેતો થકો, પા૦ પ્રાણી ભૂતને. હિં૦ હણે, બં૦ બાંધે છે, પાપ કર્મ, ત૦ તે, સે૦ તેને, હો૰ હોય, ક૦ કડવાં, ખોટાં ફ૦ ફળ.

અ૦ અજતના. એ, આ૦ ૩ બેસતો થકો. ૪ સૂ૦ સૂતો થકો. ૫ ભૃ૦ જમતો થકો ૬ ભા૦ બોલતો થકો.

ભાવાર્થ—અજતનાથી એટલે ધ્યાનપૂર્વક જીવાદિકને જોયા વિના ચાલતો થકો બેઇંદ્રિયાદિક જીવોને તેમજ એકેંદ્રિય જીવોને હણે છે તેથી જીવ પાપકર્મ બાંધે છે. તે પાપકર્મ તેને કડવાં ફળ આપે છે એટલે ભોગવવાં પડે છે. તેજ પ્રમાણે અજતનાથી ઉભો રહેતો થકો, બેસતો થકો, સૂતો થકો જમતો થકો, અને બોલતો થકો પણ જીવ પાપકર્મ બાંધે છે કેમકે એકેંદ્રિ ને બેંદ્રિય પ્રમુખ જીવો હણાય છે. તે પાપકર્મ તેને કડવાં ફળ આપે છે, એટલે પાપનાં ફળ ભોગવવાં જ પડે છે.

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥

एवं [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥ २० ॥

[illegible]

અભયદાન એવં૦ એ પ્રમાણે, ચિટ્ઠઇ૦ રહે જ્ઞાનાદીક સંજને વીસે રહે૦ સવ્વ સંજએ૦ સર્વ પ્રકારે સંજતી.

અન્નાણી૦ અજ્ઞાની જેને જીવજીવાદિકનું જ્ઞાન નથી તે કિં૦ કેમ કાહી૦ કરશે કિંવા નાહી૦ કાંઈજ નહિ છે અપાવગં૦ (શ્રેયઃ પાપકં) પુણ્ય અને પાપને.

ભાવાર્થ:—પ્રથમ જીવ અજીવાદિકનું જ્ઞાન કર્યા પછી દયા. આ પ્રમાણે જ્ઞાનપૂર્વક દયા સિદ્ધ થાય છે, અને પૂર્વોક્ત જ્ઞાનપૂર્વક દયા પાળવાથી તે સર્વ પ્રકારે સંયતી સાધુ છે. વળી એથી વિપરીત જે અજ્ઞાની તે શું કરશે? કેમ કે જ્ઞાન નહિ હોવાથી પુણ્ય કે પાપને નહિ જાણે કેમ કે તેને જીવા જીવાદિકનું જ્ઞાન નથી તેથી તે દયા પાળી શકશે નહિ માટે પ્રથમ જ્ઞાનનીજ જરૂર છે. દ૦ અ ૪૦ ॥ ૧૯ ॥

तम्हाएअं विआणिता,
दोसं दुग्गइ वड्ढणं;
पुढ त्रिकाय समारंभं,
जावजीवाइ वज्जए ॥ २० ॥

तम्हाएअं विआणित्ता,
दोसं दुग्गइ वड्ढणं;
आउकाय समारंभं,
जाव जीवाइ वज्जए ॥ २१ ॥

तम्हाएअं विआणित्ता,
दोसं दुग्गइ वड्ढणं;
ते उकाय समारंभं,
जाव जीवाइ वज्जए ॥ २२ ॥

तम्हाएअं विआणित्ता,
दोसं दुग्गइ वड्ढणं
वाउकाय समारंभं,
जाव जीवाइ वज्जए ॥ २३ ॥

तम्हाएअं विआणिता
दोसं दुग्गइ वड्ढणं
तसकाय समारंभं
जावजीवाए (इ) वज्जए ॥२५॥

અર્થ:—તમ્હા તે કારણ માટે૦ એ અં. આ. વિઆણિતા૦ જાણીને, દોસ=દોષને, દુગ્ગઇ=દુર્ગતિ માઠી ગતિને૦ વડ્ઢણ-વધારનાર૦ પુઢવિકાય, પૃથ્વીકાય એકેંદ્રિ જીવો સામારંભ-સમારંભને, છેદન ભેદન ને૦ જાવ જીવાઇ૦ જીવતા સુધી, જ્યાં સુધી જીવું ત્યાં સુધી૦ વજ્જએ૦ વરજે ત્યાગ કરે. ૨૯ આઉકાય૦ અપકાય, પાણીના જીવોને (૩૨) તેઉકાય૦ અગ્નિ કાયના૦ (૩૬) વાઉકાય૦ વાયરાના૦ (૪૦) વણસ્સઇ૦ વનસ્પતિના (૪૩) તસકાય૦ બે ઇંદ્રિથી પંચેદ્રિ સુધીના જીવો.

ભાવાર્થ:—તે માટે આ દોષોને જાણીને, દુર્ગતિને વધારનાર એવા પૃથ્વી કાયના સમારંભને જાવ જીવાએ ત્યાગ કરે, તેજ પ્રમાણે પાણીના જીવોને, અગ્નિના જીવોને જાણીને તેના સમારંભ એટલે છેદન ભેદનનો જીવનપર્યંત ત્યાગ કરે તો

પાપકર્મ ન બંધાય (દ. અ. ગા. ૨૯, ૩૨-૩૬-૪૦-૪૩-૪૬) ॥ ૨૦ થી ૨૫ ॥

सोच्चा जाणइ कल्लाणं,
सोच्चा जाणइ पावगं
उभयं पिजाणए सोच्चा,
जंसेयं तं समायरे ॥ २५ ॥

અર્થ:—સોચ્ચા૦ સુત્રને સાંભળનાર, જાણઇ=જાણે છે, કલ્યાણં૦ કલ્યાણને સંયમને, પાવગં=પાપકર્મને, ઉભયં=એને સંયમ અને અસંયમ તે કલ્યાણને અને પાપને; પિ૦ પણ જં=જે સેયં૦ શ્રેયકારીધર્મ ધર્મતં૦ તે, સમાયરે૦ સમાચરે, આદરે.

ભાવાર્થ:—આત્માને કલ્યાણ માર્ગે કેવી રીતે દોરવો તે શાસ્ત્રદ્વારા જણાય છે. અને તેમજ પુન્ય તેમ પાપનાં કર્તવ્ય પણ જણ્યામાં આવે છે, સૂત્રને સાંભળનાર સંયમને અસંયમ એટલે પુણ્ય ને પાપ બન્નેને જાણીને જે ઉત્તમ માર્ગ તે આચરે અને તેજ પ્રમાણે વર્તે એથી ઉલટા માર્ગે વર્તન રાખનારને ઉપદેશ રહીત કર્મ બંધન થાય છે ॥૨૬॥

દ. અ. ૪ ગા. ૧૦

तवणेनाणे विनाणे
रुचक्खाणे असंजमे
मणहन ए तवचेव,
ोदाणे अकिरी आसिद्धि ॥२५॥

.वणे=सांभळे, नाणेआ० ज्ञान विनाणे.
ाक पाणेआ० पच्चखाण संजमे०
नओ० आश्रवने रुणे० तव० तप ३
प्रमाणे ४ वोदाणे० कर्म प ने वळां
० अक्रिय थाय-सिद्धि० मोक्ष मळे
पारो सांभळवाथी दश बोलनी प्राप्ती

--सिद्धांत सांभळवाथी शुं लाभ थाय
ने सांभळे तो ज्ञान थाय अने ज्ञानथी
नो पच्चखाण करे, आथी संयम
, तेथी आश्रव आवतां कर्मने रोके.
, तेथी कर्म बंधे, तेथी अक्रिय थाय
: मळे. माटे शास्त्रश्रवण करवुं ॥ ध

आश्रवतत्व (६)

अहेवयइ कोहेणं,
माणेणं अहमागई।
माया गई पडिग्घाओ,
लोभाओदुहओभयं ॥२८॥

અર્થ:—અહે. નીચે, અધોગતિને૦ વયઇ૦ જાય કોહેણ૦ ક્રોધે કરીને, માણેણં૦ માને કરીને, અહમા૦ માઠી, નીચી, ગઈ૦ ગતી હોય, માયા૦ માયાએ કરી, ગઈપડિગ્ઘાએ૦ સારી ગતિનો વિનાશ હોય૦ લોભાઓ૦ લોભે કરી. દુહઓ. આલોક ને પરલોક. ભયં-ભય હોય.

ભાવાર્થ:—હે દેવાણુપ્રિય ! કામભોગ ભોગવ્યા વિના પણ જીવ દુર્ગતિએ જાય તે કહે છે. ક્રોધે કરીને જીવ અધોગતિએ જાય. માને કરીને માઠી-ગતિએ જાય. માયાએ કરીને સારી ગતિનો નાશ કરે, અને લોભે કરીને આલોક ને પરલોકમાં ભય પામે. એટલે ક્રોધ, માન, માયા ને લોભ આ ચારે દુર્ગતિમાં લઇ જનાર છે. તેનો જ્ઞાની માણસે ત્યાગ કરવો એજ શ્રેયષ્કર છે. ઉ૦ અ. ૯ ગા. ૫૪ ॥૨૮॥

तहेवहिंसं अलियं,
चोज्जंअबम्भ सेवणं ।
इच्छा कामंच लोभंच,
संञ्जओपरिवज्जए ॥ २९ ॥

અર્થઃ—તહેવ૦ તેમજ, હિંસં-હિંસા, જીવની ઘાત, અલિયં-જુઠું બોલવું તે, મૃષાવાદ, ચોજ્જં-ચોરીનું કરવું. અબ્બમ્ભ સેવણં-મૈથુનનું સેવવું. સ્રીનો સંગ કરવો. ઇચ્છા૦ વાંચ્છના.

કામં=કામ. ચ૦ અને લોભં૦ લોભને ચ૦ અને સંજોઓ. સાધુ પરિવજ્જએ૦ સર્વથા વરજે૦

ભાવાર્થ—સારી ગતિએ જનાર સાધુ પાંચ આશ્રવહિંસા, તેમજ મૃષવાદ, (જુઠ) ચોરી, મથુન, (વિષય) અને અણ પામેલી વસ્તુની ઇચ્છા, તેમજ મળેલી વસ્તુમાં લુબ્ધપણું એટલે પરિગ્રહ સર્વથા છોડે. ઉ૦ અ૦ ૩૫ ગા. ૩ ॥ ૨૯ ॥ આશ્રવતત્વ સંપૂર્ણ ॥ ૬

संवरतत्व (७)

पाणिवह मुसावाया,
अदत्त मेहूण परिग्गहा विरओ ।

કાયા એટલે સ્પર્શ) પાંચે ઇંદ્રીઓનું દમન કરવું તે.

ગર્વ ત્રણ. ૧ ધન દ્રવ્યનો ગર્વ કરવો તે. ૨ રસગર્વ—ભોજનનો ગર્વ કરવો તે સારૂ ભોજન ૩ સાતા ગર્વ—હું નિરોગી છું એવો ગર્વ કરવો તે. ત્રણ શલ્ય ૨ નિદાન શલ્ય કર્યાં કર્મના ફલની ઇચ્છા કરવી તે. ૩ મિથ્યાત્ શલ્ય. ખોટા દેવ, ગુરૂધર્મની શ્રદ્ધામાં સચોટ થવું તે અગર કોઇપણ ખોટી વસ્તુ ઉપર દ્રઢતા કરવી તે ઉપર લખેલા બોલે કરી જીવ રહીત થાય તો જીવ આશ્રવ રહીત થઇ નવાં કર્મ બાંધે નહિ (ઉ. અ. ૩૦ ગ. ૩) ॥ ૩૧ ॥

सींहजहा खुऊमिगा चरंता
दुरेचरंती परिसंकमाणा
एवंतुमेहा त्रिसमिकख धम्मं
दूरेण पावंपरिवज्जएज्ञा ॥ ३२ ॥

અર્થઃ—સિંહ૦ સિંહને તજીને; જહા૦ જેમ. ખુઙ૦ ક્ષુદ્ર જીવ મિગા૦ મૃગલાં વિગેરે ચરંતા૦ ચરનાર, ફરનાર૦ દુરે૦ છેટે, ચરંતા૦ ચરે, ફરે, જાય પરિસંકમાણા૦ અતિશંકા કરતા થકા. બીતા થકા. એવં૦ એ પ્રમાણે તું૦ વાટી. મેહાવી૦ પંડીત ડાહ્યા,

અર્થ:—પાંચ સુમતિ૦ પંચ સમિઓ, તિગુત્તી૦ ત્રણ ગુપ્તિ અકસાગો૦ કસાય રહિત. જીઇન્દિઓ૦ જીતેંદ્રિય, ઇન્દ્રિઓને જીતનારો કબજે રાખનાર અગારવો૦ ગર્વરહિત. ય૦ વળી. નિસલ્લો૦ શલ્ય ત્રણ રહિત. જીવો૦ જીવો, હોઇ૦ હોય, અણાસવો૦ આશ્રવ રહિત,

ભાવાર્થ:—પાંચ સુમતિ ત્રણ ગુપ્તી ચાર કસાયરહિત પાંચ ઇંદ્રિયોને જીતે ત્રણ ગર્વરહિત ત્રણ શલ્યરહિત જે જીવ હોય તે જીવ આશ્રવરહિત પાપ એટલે નવાં કર્મ બાંધે નહિ. પાંચ સુમતિ તે ૧ ઇરીયા સુમતિ જોઇને કાર્ય કરવું તે ૨ ભાષા સુમતિ–નિર્દોષ ભાષા બોલવી તે ૩ એષણા સુમતિ–કોઇ પણ વસ્તુ લેતાં સામા જીવને દુઃખ થાય નહિ તે ૪ આયાણ ભંડ–કોઇ પણ ચીજ નિર્દોષ જગાએ મુકવી તે ૫ ઉચ્ચારપાસ વણ વડીનીતિ લઘુનીતિ જ્યાં કરવી તે કોઇ જીવ હણાય નહિ તેવી જગા ઉપર કરવી તે ત્રણ ગુપ્તી ૧ મન ૨ વચન ૩ કાયા. આ ત્રણેને અશુભ કાર્યમાં પ્રવર્તન કરતાં અટકાવવા તે ચાર કષાય–૧ ક્રોધ ૨ માન, ૩ માયા. ૪ લોભ તેથી અલગ રહેવું તે. પાંચ ઇંદ્રીઓ–(નાક, કાન, મોં, આંખ અને

કાયા એટલે સ્પર્શ) પાંચે ઇંદ્રીઓનું દમન કરવું તે.

ગર્વ ત્રણ. ૧ ધન દ્રવ્યનો ગર્વ કરવો તે. ૨ રસ-ગર્વ-ભોજનનો ગર્વ કરવો તે સારૂ ભોજન ૩ સાતા ગર્વ-હું નિરોગી છું એવો ગર્વ કરવો તે. ત્રણ શલ્ય ૨ નિદાન શલ્ય કર્યા કર્મના ફલની ઇચ્છા કરવી તે. ૩ મિથ્યાત્ શલ્ય. ખોટા દેવ, ગુરૂધર્મની શ્રદ્ધામાં સચોટ થવું તે અગર કોઇપણ ખોટી વસ્તુ ઉપર દઢતા કરવી તે ઉપર લખેલા બોલે કરી જીવ રહીત થાય તો જીવ આશ્રવ રહીત થઇ નવાં કર્મ બાંધે નહિ (ઉ. અ. ૩૦ ગ. ૩) ॥ ૩૧ ॥

सींहजहा खुक्कमिगा चरंता
दुरेचरंती परिसंकमाणा
एवंतुमेहा त्रिसमिक्ख धम्मं
दूरेण पावंपरिवझ्झएझा ॥ ३२ ॥

અર્થઃ—સિંહ૦ સિંહને તજીને; જહા૦ જેમ. ખુદ૦ ક્ષુદ્ર જીવ મિગા૦ મૃગલાં વિગેરે ચરંતા૦ ચરનાર, ફરનાર૦ દુરે૦ છેટે, ચરંતા૦ ચરે, ફરે, જાય પરિસંકમાણા૦ અતિશંકા કરતા થકા. બીતા થકા. એવં૦ એ પ્રમાણે તું૦ વાટી. મેહાવી૦ પંડીત ક

સમજુ સમિઓ૦ સમજીને ધમ્મં૦ ધર્મને વીસે રહે દૂરેણ૦ દૂર રહે પાવં૦ પાપકર્મ પરિવજ્જએ૦ ત્યાગ કરે

ભાવાર્થ:—જેમ મૃગાદિક ક્ષુદ્ર જીવો ચારે તરફથી સીંહને જોઇને બીતા થકા દૂર ફરે-ચરે છે, તેમ ડાહ્યા પુરૂષો ધર્મને સમ્યક પ્રકારે સમજીને પાપથી દૂર નાસે છે. (સુ. અ ૧૦ ગા ૨૦) ॥ ૩૨ ॥ સંવર ન૦ સંપૂર્ણ (૮)

तहियं गन्धोदय पुष्फवासं,
दिवात दिवसुहारायवुट्टा ।
पहयाओदुन्दु हीओमुरेहिं,
आगासे अहोदाणं च घुट्टं ॥ ३३ ॥

सक्खं खुदीसइ तवो विसेसो
नदीसईजाइ विसेस कोई;
सोवागपुत्तं हरिए ससाहं,
जंम्से रिसा इड्डिमहाणुभागा॥ ३४ ॥

અર્થ:—તહિંય. ત્યાં તે યજ્ઞના પાડાને વિ[illegible] ગન્ધ૦ સુગંધી, ઉદય૦ પાણીની પુષ્ફ૦ ફુલની, વાસં૦

વૃથી કરી દિવા૦ દે પ્રધાન તહિં૦ ત્યાં, વસુ૦ દ્રવ્ય, હારા૦ ધારા ઢગલા. ય૦ વળી૦ કહું૦ વૃષ્ટિ પહુ-યાઓ૦ વગાડી, દુન્દુહીઓ૦ દુન્દુભી (દેવવાજીત્ર) સુરેહિં=દેવતાએ, આગાસે. આગાસે. આકાશને વિષે, અહો૦ આશ્ચર્યકારી, દાણં૦ દાન, ચ૦ વળી, ઘુટ્ઠં૦ નિર્ઘોષ કર્યો (શબ્દ) સકખં૦ પ્રત્યક્ષ, ખુ૦ નિશ્ચે, દીસઇ૦દીસે છે તવો૦ તપનો વિસેસો૦ વિશેષે,નદીસઇ૦ ન દીસે, જાઇ૦ જાતિનો, વિસેસ૦ વધારે, કોઇ૦ કાંઇ થોડો પણ સોવાગપુત્તં. ચંડાળના પુત્રને, હરિએસ. હરિકેશી બળ સાહુ૦ સાધું જે સેરિસા. એવી. ઇઢ્ઢી૦ રૂદ્ધિ, મહાણુભાગા. મહા ભાગ્યવાન. પુણ્યશાળી.

ભાવાર્થ:—હરિકેશી (બળ) સાધુએ આહાર પાણી લીધો, ત્યારપછી ત્યાં, યજ્ઞના પાડાના વિષે દેવતાએ સુગન્ધિ પાણીની, સુગન્ધિદાર પુષ્પની, દ્રવ્યની ધરાની દિવ્ય વૃષ્ટિ કરી; અને આકાશને વિષે દેવ દુદુભિ વગાડી. અહો મહા દાન દીધું એમ ઉદ-ઘોષ કરી. તે વારે બ્રાહ્મણો બોલતા હતા કે, એ પ્રત્યક્ષ તપનોજ મહિમા જણાય છે પણ જાતિનો કાંઇ વિશેષ મહિમા જણાતો નથી કારણકે જુઓ. એ હરિકેશી (બળ) સાધુ

ચંડાળનો પુત્ર છે૦ છતાં કેવો મહા ભાગ્યવાન
વાળો છે. આ બધો તપનો ઉત્કૃષ્ટો મહિમા છે
અ. ૧૨—ગા. ૩૬—૩૭) ૩૪

जहा महा त लायस्स
संन्निरुद्धे जलागमे
उस्सिञ्चणाए तवणाए
कमेण सोसणाभवे ॥ ३५ ॥

અર્થ:—જહા૦ જેમ, મહા૦ મોટા. તલાય
તળાવના, સન્નિ રૂદ્ધે. રૂંધે, અટકાવે. જલ
પાણી આવવાનું ઠેકાણું. ગરનાળાં. ઉસ્સિંચ
ઉલેચવે કરી, તવણાએ. તાપે કરી. સૂર્યના
કરી કમેણું૦ અનુક્રમે, સોસણા૦ શોષી લેવું
હોય.

ભાવાર્થ:—જેમ મોટા તળાવને વિષે ન
પાણીના આવવાના માર્ગને ગરનાળાં રૂંધે. અ
અને જે પાણી હોય તેને ઉલેચે તથા તાપે
સુકાવી નાખે એ પ્રમાણે અનુક્રમે હોયતો, તે
ખાલી થાય છે. તેમ (ઉ. અ. ૩૦ ગા. ૫) ॥

एवंतु संजयस्सावि
पाव कम्म निरासवे
भवकोडी संचियं कम्मं
तवसा निज्जरिज्जइ ॥ ३६ ॥

અર્થઃ—એવં. એ રીતે, તુ૦ પ્રકારે, સંજય૦ સાધુને પૂર્વે કરેલાં. પાવકમ્મં૦ પાપકર્મને નિરાસવે૦ નહિ આશ્રવ, નવાં આવતાં રોકયાં હોય તેને. ભવ-કોડી. ભવની કોડીનાં કોડભવનાં, પાછલાં, સંચિયં૦ સંચય કરેલાં, કમ્મં૦ કર્મ. તવસા૦ તપે કરી નિજ્જરિજ્જઈ૦ ક્ષય થાય, નાશ પામે.

ભાવાર્થ.—એ પ્રકારે સર્વ જીવો પણ આત્મારૂપી તળાવને વિષે પાપરૂપી પાણી આવવાના માર્ગનો ઇંદ્રિયોરૂપી ગરનાળાંએ બંધ કરી જુનાં પાપરૂપી પાણીનો ક્ષય કરે અને તપરૂપી તડકાએ કરી સુકવી નાંખે તો આત્મારૂપી તળાવ પાપરૂપી પાણીથી રહીત થઇ મોક્ષ માર્ગનો સાધક થાય છે. (ઉ૦ અ. ૩ ગા. ૬ ॥ ૩૬ ॥)

सो तवो दुविहोवुत्तो
वाहिरभ्मन्तरो तहा

चा हिरो छव्वि होतुत्तो
एवमब्भन्तरोतवो ॥ २७

અર્થ—સો૦ તે, તવો૦ તપ. દુવિહ
વુત્તો૦ કહ્યો છે, બાહિર૦ બહારનો
અંદરના, તહા૦ તેમ, બાહિરો૦ બહારને
છ પ્રકારે વુત્તા૦ કહ્યા છે. એવં૦ એમ
અભ્યંતર, તવો૦ તપ.

ભાવાર્થ:—બાહ્યતપ ૭ પ્રકારનો
અનશન–આહારનો ત્યાગ આહાર તે
વર્ણવ્યો છે. અન્ન, પાણી, મેવા અને
ઉણોદરી–પોતાના હંમેશના ખોરાકમાંથી
તે યથા તૃપ્તી ભોજન નહિ કરવું તે ૩
વણા–વૃત્તિ સંક્ષેપના દ્રવ્યાદિકનો નિયમ
ત્યાગ દધિઘૃત પય આદિનો ત્યાગ ૫
કાય કલેશ શરીરને કષ્ટ પડે તેવા પણે
વિભુષાન કરવી તે ૬ ઇંદ્રિય પડિસલેયણા–
નતા ઇંદ્રિય વિષય કષાય યોગ તેમનો નિ
રીતે અભ્યંતર

वास सयसहस्से हिंवावास
वास सयसहस्से वा [illegible] इणहि
कोडाकोडी खवयंतिनो इणहि
सपहे (३) म. स. १६ उ. ॥२८॥

અર્થ — જાવઇયાણ્ં૦ અહો ભગવત. ભંતે૦ પુજ્ય, સ૦ભ્ર ભક્તાઓ૦ એક ઉપવાસ, સમં૦ નિગ્રંથ૦ સાધુ અગર બીજા જીવો પારશ્રહરહિ- ૦ કમ્મં૦ કર્મને નિજરેતિ૦ ક્ષય કરે છે. એવઇયં૦ એટલાં કમ્મં કર્મ નિરઓ સુ૦ નરકને વિષે સો વાર વાસ૦ નારકી વાસ૦ વરસ, સહસેણ વા૦ સો વાર વરસ [illegible] નારકી સહસ્સેહિ વા૦ પ્રત્યેક સો, વાસ૦ વરસ [illegible] ખવયંતિ૦ ખપાવે [illegible] કોડાકોડી વા૦ હજાર વરસે કર્મ ખવયંતિ૦ ખપાવે [illegible] સમટ્ઠે૦ [illegible] ના સંપન્ને૦ અહો ગૌતમ એ અર્થ [illegible] ઉ

(૧) અહો ભગવાન છઠ્ઠ ભક્તિઓ [illegible] પ્રત્યેક હજાર, સય [illegible] કરતા નારકી [illegible] પ્રત્યેક હજાર, લાખ, અહો ગૌતમ૦ [illegible] [illegible] સો હજાર, લાખ, અહો ગૌતમ૦ [illegible] અહો ભગવાન [illegible] નહીં જે કરતા અધીક ૨ અહો ભગવાન [illegible] ૨ [illegible] ઉપવાસ કરતા સય [illegible] [illegible] પ્રત્યેક લાખ, કોડી [illegible] (૩)

[illegible] નહિ.

ભાવાર્થ:—રાજગ્રહી નગરીને વિષે ભગવાન પધાર્યા છે, ત્યારે શ્રી ગૌતમસ્વામી પુછે છે. કે હે ભગવાન ? અહો પુજ્ય ? પરિગ્રહ રહિત જે સાધુ અગર સર્વ જીવો જે એક ઉપવાસ કરે તો જેટલાં કર્મ ખપાવે તેટલાં કર્મ નરકને વિષે નારકી, જે છેદન ભેદનનાં દુ:ખ વહન કરતો થકો સો વરસમાં કર્મ ખપાવે ? પ્રત્યેક સો વરસે એટલે નવસે વરસે ખપાવે ? અથવા હજાર વરસે ખપાવે ? ભગવાન કહે છે કે, અહો ગોતમ એ અર્થ સમર્થ-બરોબર નથી. એટલે તેટલાં વરસમાં ન ખપાવે. કારણ કે નારકીના જીવો પરવસ પણે સહન કરે છે. પણ સાધુ અગર બીજા જીવો છતી જોગવાઇએ પોતાની ઇચ્છાઓને રૂંધે છે. જેથી તેમને ઘણી નિર્જરા થાય છે. માટે હે ભવ્ય જીવો જો છતી શક્તિએ તપ વીગેરે કરશો તો તેનાં ફળ અનંત મળશે પરવશ પણે કરશો તો તેનો લાભ નહિ જેવોજ થશે. સર્વ જીવોને તપ કરવો શ્રેય છે. છતી જોગવાઇએ અહો પુજ્ય ભગવાન સાધુ. ૧ અગર સર્વ જીવો જો છઠ કરે ને જેટલાં કર્મ ખપાવે તેટલાં કર્મ નારકી હજાર વરસે અથવા પ્રત્યેક હજાર વરસે અથવાં લાખ વરસે

વિદારી શકે છે. ૬. જેમ કાદવે ખરડેલાં લુગડાં સહેલાઇથી સાફ થાય છે. પણ મરીથી બગડેલું લુગડું બહુજ મહેનતે સાફ થાય છે. તેમ સાધુપણામાં કર્મનો ક્ષય કરવાને ઘણો થોડો કાળ લાગે છે, પણ નારકીને વિષે અનંત ઘણો કાળવ્યય થાય છે. ઉપલા દૃષ્ટાંતોથી જણાશે કે છ ની જોગવાઇએ છોડવાથી પરવશપણે છાંડવા કરતાં અનંત ગણી નિર્જરા થાય છે,

तवो जोइ जीवो जोइठाणं
जोगासुया सरीरं कारिसङ्गं
कम्मेहा संजम जोगसन्ती
होमं हुणामि इसिणं पसत्थं ॥३८॥

અર્થ—તવો૦ તપ, જોઇ૦ અગ્નિ, જીવો૦ જીવ, જોઇ૦ અગ્નિ, ઠાણં૦ સ્થાનક જોગા૦ જોગ ત્રણ, શરીરં૦ શરીર, કારિસંગં૦ ગોર ભુકો, સુયા૦ ચાટવા૦ કમ્મે૦ કર્મ, ઈ૦ ઇંધણ (લાકડાં) સંજમ૦ સંજમના, જોગ૦ જોડવો, સન્તી૦ શાન્તિ કરવાનો યંત્ર, હોમં૦ હોમ, હુણામિ૦ હોમ કરૂં છું. ઇસિણં૦ રૂષિશ્વસે, પસત્થં૦ ભલો

ખપાવે ? અહો ? ગોતમ એ અર્થ બરે બર નથી. એટલે તેટલે વર્ષે પણ જે ઉપ વાસથી જેટલાં કર્મ ખપે તેટલાં ન ખપે અગર સર્વ જીવો અહો પુજ્ય ? ત્રણ ઉપવાસ (અઠમ કરવાથી સાધુ જેટલાં કર્મ ખપાવે તેટલાં કર્મ નારકી લાખ વરસે અથવા પ્રત્યેક લાખ વરસે અથવા ક્રોડ વરસે ખપાવે ? અહો ગોતમ એ અર્થ બરોબર નહિ. એટલે તેટલે વરસે પણ સાધુ અગર સર્વ જીવોના અઠમ જેટલાં કર્મ ન ખપે તેજ પ્રમાણે જેમ વધુ તપ કરે તેમ ઘણાં જ કર્મ ખપે છે. ૬૦ જેમ કોઈ અતિ જર્જરિત થઇ ગયેલો મનુષ્ય જેનામાં ઉભા રહેવાની તાકાત પણ નથી તેમ ભૂખ તરસથી વ્યાકૂળ થયેલો છે. એવા પુરૂષના હાથમાં સારામાં સારો ધારદાર કુહાડો આપીએ, ને સુકી રાયણની ગાંઠ ફાડવાને કહીએ. પણ તેનાથી તે જેમ બનતું નથી, તેમ નારકીથી પોતાનાં કર્મ તોડી શકતાં નથી. પણ જો તેજ કુહાડો કોઈ શશક્ત તરૂણના હાથમાં આપી સાદુ લાકડું ચીરવાનું કહીએ તો, જે તેને રમત માત્રમાં ચીરી શકે છે, તેમ સાધુ અગર સર્વ જીવો પુરૂષ તપે કરી કર્મને સહેલાઇથી

મા૦ સમાન, વિતી૦ વૃત્તિ, એગભતંચ ભોઅણું૦
ક વખત ભોજન (દીવસે જમવું. રાત્રીએ જમવું
હી તે એક વખત.)

ભાવાર્થ:—નિરંતર સદાય તપ કર્મ કરવું એવું
ધ પુરૂષોએ વર્ણવ્યું છે. પોતાની જાતને તારવી
નો ઉપાય કરવો તેનું નામ જાત્રા એથી જાત્રા
જજા તથા સંયમ જેના હૃદયના વિષે વર્તે છે તેવા
રૂપો રાત્રી ભોજન કરતાં થકાં અનેક જંતુઓનો
ાહાર કરે છે જેથી માંસાહારમાં તથા રાત્રી
ાજનમાં બીલકુલ તફાવત રહેતો નથી, માટે
ત્રી ભોજન કરવાથી આ દેહ અપવિત્ર થાય છે.
૩૯ ॥ (દ. અ. ૬ ગા. ૨૩)

बारसे वउ वासाइं
संलेहणु कोसिआ भवे ।
संवच्छर मझि मीया
छमासाय जहन्निया ॥ ४० ॥

पढमे वास चउक्कम्मि,
विगई निज्जूहणं करे ।

ભાવાર્થ—હરકેશી બળ મુનીને તે વિપ્રોએ પુછ્યું
તમારે યજ્ઞ છે ? ત્યારે મુનીએ જવાબ આપ્યો
આમારે યજ્ઞ છે. આમારે જીવ તે અગ્નિનું સ્થા
ક, તેમાં તપ રૂપ અગ્નિ, મન, વચન, અને
ાયાના શુભ જોગના વ્યાપાર રૂપ આટવા, શરીર રૂપ
ાર ઇંધણો કર્મરૂપી સંયમ રૂપ શાંતી પાઠ એ
ંત્ર એવા યજ્ઞ રૂષિશ્વરને ભલે. છે; માટે એવો
ોમ હું કરું છું. તે સિવાયના યજ્ઞ તો તેમાં છકાય
જીવોની હાણ થતી હોવાથી કર્મનું બંધન કરનાર
છે; માટે સાધુએ તો કર્મ ને બાળવાનોજ યજ્ઞ કરવો
(ઉ. અ. ૧૨ ગા. ૪૪) ॥ ૩૮ ॥

अहो निच्चं तवो कम्मं
सव्व बुद्धेहिं वन्निअं
जाय लज्जा समावित्ती
एग भत्तंच भोअणं ॥ ३९ ॥

અર્થ—અહો૦ દીવસ, નિચ્ચં૦ નિત્ય, નિરંતર
તવો૦ તપ, કમ્મં૦ કર્મ, સવ્વ૦ સર્વ, બુદ્ધેહિં
બુધ જનોએ, તિર્થંકરે, વન્નિઅં૦ વખાંણ્યું
કર્યું. જે, જા૦ જે, ય૦ વળી, લજ્જા૦ લાજ, સંયમ

છે, આત્મા ગુણ અને પર્યાયો એ ત્રણે સ્વરૂપે સત્ય
છે, કેટલેક અંશે નિત્ય છે અને અનિત્ય પણ છે એ રીતે
આમેલ છે. (ઉ. ક. ૩૬ ગા. ૨૫૦, ૨૫૧)
॥ ૪૬ ॥

એક ઉપવાસ કરે તે એટલા ઉપવાસનો નફો છે
એટલું કરે તો પાંચ ઉપવાસનો નફો થાય તેવીજ રીતે
એક આઠમ ઉપવાસ કરે તો તેથી પાંચ ઘણા એટલે
૨૫ ઉપવાસનો નફો થાય. તેવીજ રીતે આગળના

૧૪ ૫ =	૧૨૨૦૭૦૩૧૨૫
૧૫ ૫ =	૬૧૦૩૫૧૫૬૨૫
૧૬ ૫ =	૩૦૫૧૭૫૭૮૧૨૫
૧૭ ૫ =	૧૫૨૫૮૭૮૯૦૬૨૫
૧૮ ૫ =	૭૬૨૯૩૯૪૫૩૧૨૫
૧૯ ૫ =	૩૮૧૪૬૯૭૨૬૫૬૨૫
૨૦ ૫ =	૧૯૦૭૩૪૮૬૩૨૮૧૨૫
૨૧ ૫ =	૯૫૩૬૭૪૩૧૬૪૦૬૨૫
૨૨ ૫ =	૪૭૬૮૩૭૧૫૮૨૦૩૧૨૫
૨૩ ૫ =	૨૩૮૪૧૮૫૭૯૧૦૧૫૬૨૫
૨૪ ૫ =	૧૧૯૨૦૯૨૮૯૫૫૦૭૮૧૨૫
૨૫ ૫ =	૫૯૬૦૪૬૪૪૭૭૫૩૯૦૬૨૫
૨૬ ૫ =	૨૯૮૦૨૩૨૨૩૮૭૬૯૫૩૧૨
૨૭ ૫ =	૧૪૯૦૧૧૬૧૧૯૩૮૪૭૬૫૬૨
૨૮ ૫ =	૭૪૫૦૫૮૦૫૯૬૯૨૩૮૨૮૧૨
૨૯ ૫ =	૩૭૨૫૨૯૦૨૯૮૪૬૧૯૧૪૦૬૨
૩૦ ૫ =	૧૮૬૨૬૪૫૧૪૯૨૩૦૯૫૭૦૩૧
૩૧ ૫ =	૯૩૧૩૨૨૫૭૪૬૧૫૪૭૮૫૧૫૬

પહેલે ઉપવાસે ૧ ઉપવાસનું ને મહિનાના કરે તો ૬૦ નો ૧=૨૯ ધાતપના તે ૧૮૬૨૬૪૫૧૪૯૨૩૦૯૫૭૦૩૧૨૫ ઉપવાસ જેટલું ફળ મળે.

आया वयंति गिम्हेसु
हेमंतेसु अवाउडा
वासासु पडिसंलीणा
संजया सुसमाहिया ॥ ६२ ॥

અર્થ:—આયા વયંતિ૦ અતાપનાલે. ગિમ્હે સુ૦ ઉન્હાળામાં હેમંતે સુ૦ શીયાળામાં અવાઉડા૦ વસ્ત્ર રહિત. વાસાસુ૦ ચોમાસામાં પડીસંલીણા૦ એક સ્થાનકને વિષે અંગોપાંગ ગોપવીને બેસે. સંજ્યા૦ સાધુ. સુસમાહિયા૦ સારી રીતે સમાધીમાં જ્ઞાનાદિકને વિષે. યત્ન કરનાર એવો શુદ્ધ તપ કરે.

ભાવાર્થ:—સારી રીતે જ્ઞાનાદીકને વિષે રમનાર. (કોઇ જીવને દુઃખ ન થાય તેવું તપ કરનાર સાધુ. ઉન્હાળામાં સૂર્યની અતાપના લે, શીયાળામાં વસ્ત્ર રહિત થઈ તાઢ સહન કરે, અને ચોમાસામાં એક સ્થાનકને વિષે અંગોપાંગ ગોપવીને સંવર કરણીમાં રહે, કારણ ચોમાસામાં જીવની ઉત્પત્તિ ઘણી છે. આથી હરવા ફરવાથી પણ ઘણા જીવો હણાય માટે ઉપવાસ કરી સંવરમાં રહે. કેટલાકો ઉન્હાળે ધુણીનો તાપ, શીયાળે તાઢા પાણીમાં રહેવું, ચોમાસે

પ્રવજ્યા ધારણ કરી. ૪ ગંધાર દેશના રા
રાજાને પણ ઝાડ જોઇ તે વિષે વિચારણ
જાતિ સ્મરણ જ્ઞાન થયું. તેથી પાછલો
દીક્ષા ગ્રહણ કરી આ પ્રમાણે આ ચારે પુર
મેવ બુઝયા છે.

એ પ્રમાણે સર્વ જીવો જ્ઞાન, દર્શન.
તપ એ ચાર વડે મેક્ષ પામ્યા છે. ક
મોક્ષ નથી પામ્યા માટે ચારેની જરૂર છે
૧૮ ગા ૪૬)

૪૫ મોક્ષ તત્વ સંપૂર્ણ ॥ ૯ ।

समकित.

तहियाणं तु भावाणं
सब्भावे उवएसणं ।
भावेणं सद्दहन्तस्स
सम्मत्तं तं वियाहियं ॥ ४

અર્થ—તહિયાણં૦ યથાતથ્ય. તુ૦
ભાવાણં૦ ભાવતો, એ નવ પદાર્થનાં

વાદિના ઉપદેશે કરી. અનેનું અંતઃકરણ શુદ્ધભાવે કરી શ્રદ્ધન શ્રદ્ધતાથકા. તત્પશ્ચાત તે જીવને, સમ્મત સમકિત તે તે નિશ્ચયે કહ્યું તિર્થંકરે.

ભાવાર્થ—જાતિ સ્મરણાદિક જ્ઞાને કરી, તથા શુદ્ધ વાદિના ઉપદેશે કરી. શુદ્ધ અંતઃકરણ ભાવે કરીને પૂર્વોક્ત નવે પદાર્થને યથાતથ્યપણે સદહતા થકા તિર્થંકરે સમકિત કહ્યું છે. એટલે એ સમકિતનાં લક્ષણ જાણવાં. અર્થાત સત્યને સત્ય જાણે અને અસત્યને અસત્ય જાણે તેનું નામ સમકિત કહ્યું છે. (ઉ. ૨૮ ગા. ૧૫) ૪૭

नत्थि चरित्तं सम्मत्त विहूणं
दंसणेउ भइयव्वं ।
सम्मत्त चरित्ताइं,
जुगवं पुव्वंच सम्मत्तं ॥ ४८ ॥
ना दंसणिस्सनाणं,
नाणेण विणा न हुन्तिचरण गुणा ।
अगुणिस्स नत्थि मोक्खो
नत्थि अमोक्खस्स निव्वाणं ॥ ४९ ॥
(उ. अ. २८) गा. ३०

અર્થ:—નત્થિ૦ નહિ, ચરિત્તં. ચારિત્ર. સમ્મત્ત[illegible]
સમકિત વિહુણં૦ વિના. દંસણે સમકિત છે. [illegible]
ભાવમાંરહે, ભઇયવ્વં. ચારિત્રની ભજના હોય અ[illegible]
ન પણ હોય. સમ્મત્ત. સમકિત ચારિત્ર. ચરિત્તાઈં[illegible]
ચારિત્ર. જુગવં. બે સાથે અને પુવ્વં૦ પહેલાં[illegible]
પણ. ગ૦ અને, વળી સમકિત ના૦ નહિ. દંસણિસ્સ[illegible]
સમકિતીને નાણં૦ જ્ઞાન નાણેણ જ્ઞાને, વિણા૦ વિ[illegible]
નહુંતિ૦ ન હોય. ચરણગુણા૦ ચારિત્રના ગુ[illegible]
અગુણિસ્સ. ગુણરહિત, ચારિત્રરહિતને નત્થિ મોક્ખો[illegible]
મોક્ષ નથી. અમોક્ખસ્સ૦ મોક્ષ પામ્યા વિ[illegible]
નિવ્વાણં૦ નિર્વાણ. કર્મનું ગળવું તે.

ભાવાર્થ:— સમકિત વિના ચારિત્ર નહિ. [illegible]
[illegible] ચારિત્રની ભજના હોય કે ન હો[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

इयजे मरन्ति जीवा,
ते सि सुलहा भवे बोही. ॥ ५१ ॥

मिच्छा दंसण रत्ता,
सनियाणा कण्हलेस मोगाढा,
इयजे मरन्ति जीवा,
ते सिपुण दुल्लहा बोही. ॥ ५२ ॥

जिण वयणं अणुरत्ता,
जिण वयणं करेन्ति भावेण ।
अमला असंकि लिट्ठा,
ते होन्ति परित्त संसारी ॥ ५३ ॥

અર્થ:—સમ્મ૦ સમ્યકત૦ દંસણ૦ દર્શનને વિષે૦ રતા૦ રાતા, અનિયાણ. નિયાણાના ન કરનારા. સુક્કલેસ૦ શુકલલેશ્યાના, ઓગાઢા. ધરણહાર, ધરનાર. ઇય૦ એ પ્રકારે જે૦ જે૦ મરન્તિ૦ મરે છે. જીવા૦ જીવો. તે સિં૦ તેને, સુલહા૦ સુલભ. ભવે૦ હોય બોહી૦ બોધ બીજ. । ૨૫૭ । ઉ. અ. ૩૬ મિચ્છા દંસણ૦ મિથ્યાત્વદર્શનને વિષે રતા૦ રાતા સનિયાણ૦ નિયાણા સહિત૦ કણ્હ૦ કૃષ્ણલેશ્યાના

મોગાઢા૦ ધરનાર. પુણ૦ વળી. દુલ્લહા૦ દુર્લભ, બોહી૦ બોધબીજ. । ૨૫૮ ।

જિણ વયણે૦ જીનના વચનને વિષે૦ અણુરત્તા૦ અનુરક્ત, રાજીરાજી. જીણવયણં૦ તિર્થંકરના વચનમાં, સિદ્ધાંતમાં કહેલું. કરેન્તિ૦ કરે. ભાવેણ૦ ભાવથી અમલા૦ મેલરહીત અસંકિલિટ્ઠા૦ રાગદ્વેશાદિક કલેશ રહિત. તે૦ તે. હોન્તિ૦ હુતિ, હોય. પરિત૦ થોડા સંસારી૦ સંસારવાળા.

ભાવાર્થ:—જે સમકિતને વિષે રક્ત છે, તે નિયાણું ન કરે. તેવા શુકલ લેશ્યાના ધરણહાર જીવો ચઢતે પરણામે મરે તો સુલભ બુધ્ધિ (વગર બોધ કરે બધું સમજી શકે તેવા) વાળા હોય. જેવા કે મૃગાપત્રના ચારે પ્રત્યેક બુદ્ધના જીવો તેમજ ચિત્તમુનીના જીવે નિયાણું ન હોતું કર્યું, તેથી તેમને સમકિત અને મોક્ષ મળ્યાં પણ બ્રહ્મદતના જીવે નિયાણું કર્યું હતું તેથી નરકે ગયો.

જે મિથ્યાત્ દર્શનના વિષે રક્ત છે તે નિયાણું કરે છે. નિયાણું કરવું એટલે કરેલા તપનું નિદાન અથવા ફળ માગી લેવું તે તેવા કૃષ્ણ લેશાના ધરણહારા જીવો મરે તે દુર્લભ બુદ્ધિવાળા (બોધ થયો

કાંઈ જુવે છે તો દર્ભ પર ટીપુ નથી, આથી તે પસ્તાવો કરવા લાગ્યો કે અહો મેં તો મૂર્ખાઇ કરી. પણ હવે શું વળે. કેમકે દેવતો પોતાનું કામ સંપૂર્ણ કરી ચાલ્યા ગયા. આ ઉપરથી સમજવાનું કે બીંદુ સમાન વિષયને રાચવાથી સદ્ગુરૂનો બતાવેલો ધર્મ ન રૂચવાથી, સમકિત રૂપ ધર્મ ન મળવાથી અંતે પસ્તાવો થાય છે પણ તેમાં કાંઈ વળતું નથી. માટેજ ત્રીજી ગાથામાં કહે છે કેઃ—

પ્રભુના વચનમાં જે રક્ત છે, અને સિદ્ધાંતમાં કહ્યા પ્રમાણે ભાવથી જે કરે છે, એવા મિથ્યાત્ રૂપી મેલ રહીત તથા રાગ દ્વેસાદિક કલેશ રહીત જીવો થોડા સંસારના ધણી હોય છે. એટલે તેવા જીવો થોડાજ ભવમાં મોક્ષ પામે છે. (ઉ. અ. ૩૬ ગા. ૨૫૭ થી ૨૫૯) ॥ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ॥

सम्मद्दिट्ठी सयाअमूढे,
अत्थिहु नाणे तवे संजमेअ ।
तवसा धुणइ पुराण पावगं,
मण वय कायसु संवुडे जेसभिक्खू ॥ ५४ ॥

અર્થઃ—સમ્મ૦ સમ્યકત્વ. દિઠી૦ દષ્ટિ. સયા૦સદા. અમૂઢે સંદેહરહિત. અત્થિ૦ છે. હુ૦નક્કિ નિશ્ચે. નાણે૦

જ્ઞાન તવે. તપ સંજમેણ૰ સંયમ સા૰ વળી તવસા૰ તપ વડે. ધુણઇ૰ ધુને ખપાવે પુરાણ૰ જુનાં, પાછલા ભવનાં પાવગં પાપકર્મને. મણ૰ મન. વય૰ વચન. કાયસુ૰ કાયને સારી રીતે સંવુડે૰ ગોપવે, વશ રાખે. જે૰ જે. સ૰ તે. ભિક્ખૂ૰ સાધુ.

ભાવાર્થ:—જે સમ્યકત્વ દૃષ્ટિવાળો સદાય જીન વચનમાં સંદેહ રહીત છે, અને નિશ્ચે જ્ઞાન, તપને સંજમવડે પાછલા ભવનાં પાપ કર્મ ખપાવે છે, તથા મન વચન અને કાયાને સારી રીતે વશ રાખે છે, તે સાધુ કહેવાય છે. અર્થાત્ જેણે મન, વચન અને કાયાને સાધી એટલે જેણે તેમના ઉપર સંપૂર્ણ કાબુ મેળવ્યો તે સાધુ કહેવાય છે. (દ. અ. ૧૦ ગા. ૭) ॥ ૫૪ ॥

इति श्री सम्यकृतत्व अधिकार सम्पूर्ण ॥

॥ अथ श्री क्रिया प्रकरण ॥ ११ ॥

दंसण नाण चरित्ते,
तवविणए सव्वसमिई गुत्तीसु ।
जो किरिया भावरुइ,
सोखलु किरिया रुइ नाम ॥ ५५ ॥

અર્થ:-દં૦ સમકિતને વિષે. નાણ૦ જ્ઞાનને વિષે ચરિતે ચારીત્રને વિષે. તપ૦ તપને વિષે વિ૦ વિનયને વિષે, સ૦ સુમતિને વિષે ગુ૦ ગુપ્તીને વિષે. જે જે કિ૦ ક્રિયા કરવાના ભા૦ ભાવથી રૂઇ૦ રૂચી સો૦ તે નિચ્છ૦ નિશ્ચે.

ભાવાર્થ:—જ્ઞાન, દર્શન, ચારીત્ર, તપ, વિનય, સત્ય પ્રતિજ્ઞા, સુમતિ, ગુપ્તી વિગેરે શુદ્ધ પદાર્થને વિષે જેને ભાવથી ક્રિયા કરવાની રૂચી છે, તેને નિશ્ચે ક્રિયા રૂચીનો ધણી જાણવો. ॥ ૫૫ ॥

नाणस्स सव्वस्स पगासणाए,
अन्नाण मोहस्स विवज्जणाए ।
रागस्स दोसस्स यसंखएणं,
एगन्त सोक्खं समुवेइ मोक्खं ॥ ५६ ॥
तस्सेस मग्गो गुरु विद्ध सेवा
विवज्जणावाल जणस्स दूरा ।
सज्झायएगन्त निसेवणाय,
सुत्तत्थ संचिन्तणया धिईय ॥ ५७ ॥
आहारमिच्छे मियमेसणिज्जं,
सहायमिच्छे निउणत्थ बुद्धिं ।

અર્થઃ—અહો૦ નરકને વિષે પણ, અસાણુ૦ અશાતાર્ની. વિઉદૃણ્ં૦ પીડાને જાણે, આ૦ દેવના ગુણને જાણે. જે૦ જે આસાવં૦ આશ્રવને જાણુતિ. જાણે છે. સંવરં૦ સંવરને જાણે અ૦ વળી દુઃખં૦ દુઃખની ઉત્પત્તિને જાણે નિજરં૦ નિજરાને મો૦ તે મુક્તની ઉત્પત્તિને જાણે. અરિહઈ કીરીયાવાદં૦ તત્વજ્ઞાની જીનમતને પરૂપવાને યોગ્ય જાણવો. સુખે શુદ્ધ મત દેખાડવા સમર્થ હોય. સદ્દેસુ૦ શબ્દને વિષે. રુસેસુ૦ રૂપને વિષે. અદુસ્સમાણે૦ દ્વેષને નહિ કરતો. ણો૦ નહિ જીવીતં૦ જીવવાને.ણો૦ મરણાહિ મરણ વિગેરે ને નહિ કંખી૦ ઇચ્છે. આયાણ ગુત્તં૦ સંયમને વિષે ગુપ્તી સહીત. વલયા૦ સંસાર ચક્ર થકી. વિમુક્કે૦ મુકાણો. તિબેમિ૦ તે પ્રમાણે કહું છું.

ભાવાર્થઃ—જે નરકાદિકને વિષે અશુભ કર્મના વિપાકે જીવને પીડા ઉપજે છે, તે સર્વ જાણે તથા જે આશ્રવ ઇંદ્રિય કષાય યોગ અને અવ્રત, ઈત્યાદીકને જાણે, તથા સંવર સંયમને જાણે, તથા દુઃખ ઉત્પન્ન થવાનું અને નિજરાના બાર ભેદને જાણે, તે જીવ તત્વજ્ઞાનનો પરણુકાર ક્રીયાવાદી ઉપદેશ દેવા યોગ્ય જાણવો.

अथ श्री शील प्रकरण ॥ (१२)

सव्वं विलवियं गीयं,
सव्वं नट्टं विडम्बणा ।
सव्वे आभरणा भारा
सव्वे कामा दुहा वहा ॥ ६७

बालाभिरामेसु दुहा वहेसु,
न तं सुहं काम गुणे सुरायं ।
विरत्तकामाण तवोहणाणं,
जं भिक्खूणं सीलगुणे रयाणं ॥ ६८

અર્થ:—સવ્વં૦ સર્વ. વિલવીયં૦ વિલાપ સરખું ગીયં૦ ગીતને સવ્વં૦ સર્વ નટ્ટં૦ નાટકને વિડંબણા૦ દુઃખ આભરણા૦ ઘરેણાં ભારા૦ ભાર રૂપ છે કામા૦ કામભોગ દુહાવહા૦ દુઃખને વહન કરનાર દુઃખના કારણ રૂપ. બાલ૦ અજ્ઞાની અભિરામેસુ૦ મનોહર, વહાલા દુહા વહેસુ૦ દુઃખના પ્રવાહરૂપ ન૦ નહિ તં૦ તે સુહં૦ સુખને કામ ગુણેસુ૦ કામગુણને વિષે રાયં૦ રાજન વિરત્ત૦ વિરક્ત નિવર્ત્યા છે કામાણં૦ કામભોગથી. તવોહણાણં૦ તપરૂપ ધન છે જેને જં૦

दोन्निआ चडिया कुड्डे
जो उल्लोसोऽत्थ लग्गइ ॥ ७०

एवं लग्गन्ति दुम्मेहा,
जे नरा काम लालसा,
विरत्ताउन लग्गन्ति,
जहासे सुक्क गोलए ॥ ७१

અર્થઃ—ઉવલેવો૦ કર્મનો ઉપચય રૂપલેપ હોઇ૦ હોય ભોગેસુ૦ ભોગને વિષે અભોગી૦ ભોગરહીત નોવ લિપ્પઇ૦ કર્મે લેપાય નહિ. ભોગી૦ ભોગ ભોગ-વનાર ભમઇ૦ રખડે સંસારે સંસારમાં. અભોગી૦ [illegible] ય તે વિપ્પમુચ્ચઇ૦ કર્મના બંધથી

दोवि आवडिया कुड्डे
जो उल्लो सोत्थ लग्गइ ॥ ४०

एवं लग्गन्ति दुम्मेहा,
जे नरा कामलालसा,
विरत्ता उ न लग्गन्ति,
जहा सुक्के य गोलए ॥ ४१

અર્થઃ—ઉવલેવો૦ કર્મનો ઉપચય રૂપલેપ હોઇ૦ હોય ભોગેસુ૦ ભોગને વિષે અભોગી૦ ભોગરહીત નોવ લિપ્પઈ૦ કર્મે લેપાય નહિ. ભોગી૦ ભોગ ભોગવનાર ભમઈ૦ ભમે સંસારે૦ સંસારમાં. અભોગી૦ ભોગ રહીત હોય તે. વિપ્પમુચ્ચઈ૦ કર્મના બંધથી મુકાય. ઉલ્લો૦ લીલો સુક્કો૦ સુકો. ય૦ વળી દો૦ બે છૂઢા૦ છૂટા નાખ્યા હોય તો. ગોલયા૦ ગોળા. મટ્ટિયામયા૦ માટીના પિંડ પણ આવડિયા૦ અથડાયા કુડ્ડે૦ ભીંતે તેને જે ઉલ્લો૦ લીલો સો૦ તે ઇથ૦ તીહાં, ત્યાં ભીંતે લગ્ગઈ૦ લાગ્યો. વળગ્યો. ચોંટયો. એવં૦ એ પ્રકારે એ પ્રમાણે લગ્ગન્તિ૦ વળગે છે. દુમ્મેહા૦ દુષ્ટ બુદ્ધિવાળા જે૦ જે નરા. મનુષ્યો કામલાલસા૦ કામ ભોગને વિષે લુબ્ધ. વિરત્તા૦

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ભાવાર્થ:—આત્માજ પોતાના અજ્ઞાને કરી પોતાનો વેરી થાય છે. અસ્થીર મનનો ધણી વૃતથી પડે છે. (કુંડરીકની પેરે) જ્ઞાને કરી મનુષ્ય ભલા આચારવાળો થાય છે. (સીતા દ્રૌપદીની પેરે) અજ્ઞાનેકરી દુરાચારી પણ આત્માજ થાય છે જેથી પાંચે પ્રમાદે કરી (મિથ્યાત્, અવૃત, પ્રમાદ, કષાય, અશુભવિચાર) જીવ દુર્ગતિમાં જાય છે. જ્ઞાનેકરી આત્મા પોતે મોક્ષ ગતિમાં જાય છે (નમીરાજાની પેરે.) ૧૧૧

इति श्री आत्मा प्रकरण संपूर्ण ॥

॥ अथ श्री ब्रह्मचर्य प्रकरण ॥

सद्दे रूवे य गन्धे य,
रसे फासे तहे वय;
पंच विहे काम गुणे,
निच्चसो परिवज्जए ॥ ११२ ॥

कुइयं रुइयं गीयं
सहसुत्ता सियाणिय;
पणीयं भत्तपाणं च
अइमायं पाण भोयणं ॥ ११३ ॥

અર્થ:—સદ્દે૦ મનોહર શબ્દ રૂવે૦ રૂપ ગન્ધે ગન્ધ રસે૦ રસ ફાસે૦ ફરસ, સ્પર્શ. તહેવ૦ તેમ પંચવિહે૦ પાંચ પ્રકારના કામ ગુણે૦ કામના ગુણને નિચ્ચેસો૦ સદાય પરિવજ્જએ૦ તજે, સર્વથા વર્જે કુઇયં૦ કોયલના જેવો શબ્દ રૂઇયં૦ રૂદન કરવું, રોવું, ગીયં૦ ગીત સહ૦ સાથે ભુત્તા૦ ભેગા જમવું સિયાણિ૦ એક શય્યા એક આસન પણીયં૦ પ્રણિત, સરસ આહાર ભત્ત પાણું૦ ભાત પાણી. અઇમાયં૦ અતિ માત્રાએ પાણું૦ પાણી. ભોયણ૦ ભોજન સીસહ બેસી વર્જે.

ભાવાર્થ:—મનોહર શબ્દરૂપ, ગંધ, ફરસ તેમજ પાંચ પ્રકારના કામ ગુણને સાધુ સદાય સર્વથા વર્જે પ્રત્યેક બ્રહ્મચારીએ બ્રહ્મચર્ય પાળવા અર્થે કેવું વર્તન રાખવું જોઇએ તે કહે છે.

૧ બ્રહ્મચારી સ્ત્રી, પુરૂષ, નપુંસક આદી રહેતા હોય તેવા સ્થાનકથી વિરક્ત રહે.

૨ મનનને પ્રિય એટલે વિષય વાસનાનો ઉદ્ભવ થાય તેવી સ્ત્રી સંબધી વાર્તાલાપ ન કરે અથવા ન સાંભળે.

૩ સ્ત્રીઓની સાથે બીલકુલ પરીચયમાં આવે નહિ.

મરણ નિપજાવે છે. તેમ કામ ભોગ પણ મરણુજ લાવે છે. માટે તે કામ ભોગ વિષ જેવા છે. વળી આસી સર્પનું વિષ જેમ અતિ દુઃખકારી મ્હોત લાવે છે તેમ કામ ભોગ પણ મહા અનર્થકારી પરીણામજ લાવે છે. જેથી તે કામ ભોગ આસી વીષ સરખા છે. કામ ભોગની ઇચ્છા કરી પછી તે કામ ભોગ ભોગવે યા ન ભોગવે તો પણ જીવ દુર્ગતીએ જાય છે. અહો ભવ્ય જીવો ! જો આ પ્રમાણે જીવની સ્થીતિ છે તો પછી સાક્ષાત કામ ભોગ ભોગવનારની તો વાતજ શી ? અર્થાત્ તેને તો તે ઝેરી શલ્ય માફક વાગે છે. માટે તે કામ ભોગનો તો મન વચન અને કાયાથી ત્યાગજ કરવો ઇષ્ટ છે. આ પ્રમાણે ઇંદ્રને નમીરાજ રૂષીએ કહ્યું.

સોમલ દેખીતું સફેત એટલે સુંદર છે પણ જરાક ખાધાથી તુર્તજ મરણ નીપજાવે છે. કીમ્પાગ વૃક્ષનાં ફળ ખાવાનું પરીણામ સારૂ આવે નહિ. કેમકે તે દેખીતાં ઘણાંજ સુંદર હોય છે પરંતુ તેના અંતર પટમાં ઝેરજ ભરેલું છે અર્થાત્ તે ખાવાથી માણસનું મ્હોતજ થાય છે. તેજ પ્રમાણે કામ ભોગ વિષયાદિ ભોગવતાં સારા લાગે પણ તે ક્ષણીકજ, અંતે તે

कामेय पत्थेमाणा,

अकामा जन्ति दोग्गइं ॥ ११९

અર્થ:—સલ્લં૦ શલ્ય સરખા. કામા૦ કામભોગ ૦ વિસંકામા૦ વિષ, ઝેર સરખા કામભોગ છે. આસી વિસો વમા૦ સર્પના વિષ જેવા છે. પત્થમાણા૦ વાંચ્છના. અકામા૦ કામભોગ ન ભોગવતાં ય૦ પણ જન્તિ૦ જાય, ઉપજે. દોગ્ગઇં૦ દુર્ગતી.

जह किम्पाग फलाणं,

परिणामो नसुंदरो;

एवं भुत्ताण भोगाणं,

परिणामो न सुंदरो ॥ १२० ॥ युग्मम्॥

અર્થ:—જહ૦ જેમ કિમ્પાગફલાણું૦ કિમ્પાગ વૃક્ષના ફળનું. પરિણામો૦ પરિણામ, ફળ. નસુંદરો૦ સારૂં ન હોય. એવં૦ એ પ્રમાણે ભુત્તાણ૦ ભોગવ્યા ભોગાણું૦ ભોગનું.

ભાવાર્થ:—જેમ શલ્ય, ભાલાતીર વીગેરે શરીરમાં રહેવાથી અતિ દુઃખ ઉપજે છે તેમ મન કામ ભોગમાં રહેવાથી અરતિ, ચીંતા વિગેરે દુઃખ ઉપજાવે છે. માટે તે કામ ભોગ શલ્ય જેવા છે. વિષ

મરણુ નિપજાવે છે. તેમ કામ ભોગ પણુ મરણુજ લાવે છે. માટે તે કામ ભોગ વિષ જેવા છે. વળી આસી સર્પનું વિષ જેમ અતિ દુઃખકારી મ્હોત લાવે છે તેમ કામ ભોગ પણુ મહા અનર્થકારી પરીણુામજ લાવે છે. જેથી તે કામ ભોગ આસી વીષ સરખા છે. કામ ભોગની ઇચ્છા કરી પછી તે કામ ભોગ ભોગવે યા ન ભોગવે તો પણુ જીવ દુર્ગતીએ જાય છે. અહો ભવ્ય જીવો ! જો આ પ્રમાણે જીવની સ્થીતિ છે તો પછી સાક્ષાત કામ ભોગ ભોગવનારની તો વાતજ શી ? અર્થાત્ તેને તો તે ઝેરી શલ્ય માફક વાગે છે. માટે તે કામ ભોગનો તો મન વચન અને કાયાથી ત્યાગજ કરવો ઈષ્ટ છે. આ પ્રમાણે ઇંદ્રને નમીરાજ રૂષીએ કહ્યું.

સોમલ દેખીતું સહિત એટલે સુંદર છે પણુ જરાક ખાધાથી તુર્તજ મરણુ નીપજાવે છે. કીમ્પાગ વૃક્ષનાં ફળ ખાવાનું પરીણુામ સારૂ આવે નહિ. કેમકે તે દેખીતાં ઘણુાંજ સુંદર હોય છે પરંતુ તેના અંતર પટમાં ઝેરજ ભરેલું છે અર્થાત્ તે ખાવાથી માણસનું મ્હોતજ થાય છે. તેજ પ્રમાણે કામ ભોગ વિષયાદિ ભોગવતાં સારા લાગે પણુ તે ક્ષણીકજ, અંતે તે

ભોગવેલા ભોગનું પરીણામ સારૂં આવે નહિ. આવું જાણીનેજ છતી શકિતએ શાળીભદ્ર, ધનો વિગેરે તથા બ્રાહ્મી સુંદરી, ચંદનબાળા વિગેરે પુરૂષો અને સ્ત્રીઓએ આ સંસારના અસાર કામ ભોગને છોડીને સદ્દગતી પ્રાપ્ત કરી. (ઉ. અ. ૯ ગા. ૫૩ અ. ૧૯ ગા. ૧૮) ૧૧૯-૧૨૦.

इत्थिओ जेणसेवंति,
आइ मोक्खा हुते जणा
ते जणा बंधणुम्मुका,
नावकंखंति जीवियं ॥ १२१
धिरत्थुतेऽजसो कामी
जो तं जीवियं कारणा
वंतं इच्छसि आवेउं
सेयं ते मरणं भवे ॥ १२२

અર્થ:—ઇત્થિઓ૦ સ્ત્રીઓ જે૦જે ણુ૦ન સેવંતિ૦ સેવે. આઇ૦ આદી મોકખા૦ મોક્ષગામી. હુ૦ નિશ્ચે તે૦ તે જણા૦ પુરૂષ બંધણુમ્મુકકા૦ બંધનથી મુકાણા થકા. નાવ કંખંતિ૦ નઇચ્છે. જીવીયં૦ જીવવાને ધિરત્થુ૦ ધિક્કાર હો. તે૦ તુજને અજસો કામી૦ હે

અપયશના કામી જો૦ જે ત૦ તુ જીવિયં કારણા૦ જીવવાના કારણથી. વંત૦ વમન કરેલા ભોગને ઇચ્છસિ૦ ઇચ્છા કરે છે આવે ઉ૦ ભોગવવાને સેયં૦ શ્રેય તે૦ તેને મરણં૦ મોત ભવે૦ હોય.

ભાવાર્થ:—જે પુરૂષો સ્રીને સેવે નહિ એટલે તેની સાથે ક્રીડા કરે નહિ, તે પુરૂષોને નિશ્ચે આદિ મોક્ષગામી જાણવા. તે પુરૂષો સંસારના બંધનથી મુકાણા તેથી તે અસંયમી જીવવું ન ઇચ્છે. એક વખતે રાજેમતિને પોતાના પ્રીય પતિ જેમણે લગ્ન કર્યા પહેલાં જ દીક્ષા ગ્રહણ કરી હતી તે ૨૨ મા તીર્થંકર નેમનાથ ભગવાનને વંદન કરવા જતાં રસ્તામાં પુષ્કળ વરસાદ થવાથી એક ગુફાનો આશ્રય લેવો પડયો. તેમાં પ્રવેશ કરી પોતાનાં ભીનાં વસ્ત્ર અંગપરથી કાઢી તેજ ગુફામાં પહોળાં કર્યાં દૈવયોગે તેજ ગુફામાં નેમનાથનાજ ભાઇ રથનેમી મુની વેષે ધ્યાનસ્થ બેઠા છે. તેમની દૃષ્ટિમાં અચાનક રાજે-મતિના રૂપનો વિધુત માફક ચમકારો થયો. આથી તેઓનું મન ડગમગ્યું. કેમકે તે વખતે રાજે મતિ તદ્દન નગ્નજ હતાં જેથી લક્ષ્મી દેખી મુનીવર ચળે તેમ સ્રીને ભાળી કર્મવશે મુનીરાજનું મન વિષયા-

[illegible] આતિ નિયમ [illegible] ગુપ્તિ, [illegible] નમસ્કાર કરે [illegible] છે. ॥ ૧૨૪ ॥

धम्मारामे चरे भिक्खू,
धिइमं धम्मसारही,
धम्मारामरए दंते,
बंभचेर समाहिए ॥ १२५ ॥
एस धम्मे धुवे निच्चे,
सासए जिणदेसिए,
सिद्धा सिज्झन्ति चाणेण
सिज्झिस्सन्ति तहावरे ॥१२६॥तिबेमि

અર્થ:—ધમ્મ૦ ધર્મરૂપી આરામે૦ આરામને
વિષે. ચરે૦ ફરે, વિચરે, ભિક્ખૂ૦ સાધુ ધિઇમં૦
ધૈર્યવંત. ધૈર્યવાળો. ધમ્મસારહી૦ ધર્મના સારથી
ધર્મરૂપ રથના સારથી રતે૦ રક્ત. દન્તે૦ ઇંદ્રિઓ
દમનાર. બંભચેર સમાહિએ૦ બ્રહ્મચર્યને વિષે સમ
ધીવંત. એસ૦ એ ધમ્મે૦ ધર્મને ધુવે૦ નિશ્ચ

નેચ્ચે૦ નિરંતર સાસએ૦ શાશ્વતો. જીણ૦ તિર્થંકરે સિએ૦ ઉપદેશ્યો છે, કહ્યો છે. સિદ્ધા૦ મોક્ષ ગેલા સિઝન્તિ૦ મોક્ષ પામે છે. ચ૦ અને અણેણ ણે. સિજિઝસ્સન્તિ૦ મોક્ષ પામશે. તહ૦ તેમ. ાવરે૦ બીજા.

ભાવાર્થ:—ધર્મ રૂપ રથના સારથી, ધર્મરૂપ ારામને વિષે રક્ત (રાચ્યું) ઈંદ્રીઓને દમનાર ને બ્રહ્મચર્યને વિષે સમાધીવંત, એવા ધૈર્યવંત ાધુ ધર્મરૂપ આરામ-બગીચાને વિષે વિચરે. એ હ્મચર્યરૂપ ધર્મ નિશ્ચળ શાશ્વતો છે એમ ર્થંકરે કહ્યું છે. (ઉપદેશ આપ્યો છે) આ હ્મચર્ય પાળવાથી જીવો મોક્ષ ગયા છે મોક્ષ જાય અને જશે. આ પ્રમાણે કહેલું તે કહું છું ઉ. અ. ૧૬ ગા. ૧૫-૧૭) ૧૨૫-૧૨૬

अभूसणो सोहइ ब्रम्भयारि,
अकिंचणो सोहइ दिक्खधारी;
बुद्धि जुतो सोहइ रायमंत्ती,
लज्जा जुतो सोहइ एगपत्ति ॥ १२७

અર્થ:—અભૂસણો૦ આભૂસણો સોહઈ૦ શોભે મ્ભયારિ૦ બ્રહ્મચર્યવાળો. અકિંચણો૦ ધનવિનાનો

દિકખધારી૦ માત્ર. દિક્ષાનો ધારણ કરનાર બુદ્ધિ૦ બુદ્ધિએ કરી શોભે જુતો, યુકત. રાયમંત્તી૦ રાજાનો મંત્રી. લજ્જતો૦ લજ્યાએ કરી શોભે એગ૦ એક પતિ ધણીએ કરીને.

ભાવાર્થ:—બ્રહ્મચારી સારાં વસ્ત્ર ઘરેણાં આદી આભૂષણોથી શોભતો નથી પરંતુ બ્રહ્મચારી શુધ્ધ ભાવે દશ બોલે બ્રહ્મચર્ય પાળે તો શોભે છે. અર્થાત્ સારાં વસ્ત્ર ઘરેણાં ધન આદિ બ્રહ્મચર્ય કરતાં અધીક છે. (ઉ. ચંદનબાળા. હરકેશી, સોલશા, રાજેમતી, જીનદાસ, સુદરસન, શેઠ વિગેરે) મુડી વગર સાધુ શોભે છે (કેમકે તે બ્રહ્મચારી છે ઉ. નમીરાજા, કર કંડુ, મૃગાપુત્ર વિગેરે, બુદ્ધિયુકત રાજાના મંત્રી શોભે છે (ઉ. અભય કુમાર, તેને મહા બુધ્ધિશાળી ગણેલ છે કેમકે તે પોતાની કુશળ બુધ્ધિબળથી હરેક વાતનો તુરતજ નીકાલ લાવતો) લાજ કાઢ વાથી કાંઇ સ્ત્રી શોભતી નથી. પણ એકજ પતિ જેને મન વચન અને કાયાથી છે તેજ સ્ત્રી શોભે છે (ઉ. સીતા. સુભદ્રા જેમના બ્રહ્મચર્યના પ્રભાવથી અગ્નિ શીતળ થયો ને કાચા તાંતણે ચાળણીમાં પાણી કાઢી દરવાજા ઉઘાડી શકયાં તે બધો શીયળ

૧૮ દાનમાં જેમ અભયદાન શ્રેષ્ટ તેમ વૃતોમાં બ્રહ્મચર્ય શ્રેષ્ટ.

૧૯ રંગમાં જેમ કીરમજ રંગ તેમ વૃતોમાં બ્રહ્મચર્ય.

૨૦ વૃજરૂષ નારાચ સંઠાણ જેમ સર્વથા બળવાન ગણાય તેમ બ્રહ્મચર્ય સર્વ વૃતોથી બળવાન છે.

૨૧ સમચતુર સંઠાણ જેમ સર્વથી મ્હોટું છે તેમ બ્રહ્મચર્ય સર્વથી મ્હોટું.

૨૨ ધ્યાનમાં શુકલ ધ્યાન તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય.

૨૩ જ્ઞાનમાં કેવળજ્ઞાન ઉત્કૃષ્ટ જ્ઞાન તેમ વૃતમાં શીયળ જાણવું.

૨૪ સાધુમાં શ્રેષ્ટ તિર્થંકર તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય

૨૫ લેશ્યામાં શુકલ લેશ્યા તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય.

૨૬ સર્વ ક્ષેત્રમાં મ્હોટું મહાવિદેહ ક્ષેત્ર તેમ સર્વ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય મ્હોટું.

૨૭ ઉંચાઈમાં મેરૂ પર્વત ઉંચો તેમ વૃતમાં બ્રહ્મ[illegible] છે.

[illegible]નોમાં નંદન વન મ્હોટું છે તેમ વૃતોમાં

૮ ઔષધીમાં જેમ હીમવૃત પર્વત શ્રેષ્ટ તે બધા નિયમોમાં બ્રહ્મચર્ય શ્રેષ્ટ.

૯ નદીઓમાં જેમ સીતા મોટી તેમ વૃતોમ બ્રહ્મચર્ય.

૧૦ ઝવેરાતમાં રત્નાકર મોટો તેમ વૃતોમાં મોટુ બ્રહ્મચર્ય છે.

૧૧ રૂચક પર્વત મોટો છે તેમ બ્રહ્મચર્ય જાણવું.

૧૨ હાથીમાં ઐરાવત તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય.

૧૩ પશુઓમાં સીંહ જેમ વનરાજ ગણાય છે તેમ સર્વ વૃત્તનો રાજા શીયળ છે.

૧૪ દેવ લીલામાં જેમ વેણુ દેવ શ્રેષ્ટ તેમ સર્વમાં શ્રેષ્ટ બ્રહ્મચર્ય વૃત.

૧૫ દેવલોકમાં બ્રહ્મદેવ લોક મોટું છે તેમ વૃતોમાં બ્રહ્મચર્ય મ્હોટું છે.

૧૬ પહેલા દેવ લોકની દેવ સભા જેમ સર્વથી મ્હોટી છે તેમ બ્રહ્મચર્યવૃત સર્વથી મ્હોટું છે.

૧૭ સર્વથી લવશત દેવોની સ્થીતિ શ્રેષ્ટ છે. તેમ સર્વથી બ્રહ્મચર્ય શ્રેષ્ટ છે.

૧૮ દાનમાં જેમ અભયદાન શ્રેષ્ટ તેમ વૃતોમાં બ્રહ્મચર્ય શ્રેષ્ટ.

૧૯ રંગમાં જેમ કીરમજ રંગ તેમ વૃતોમાં બ્રહ્મચર્ય.

૨૦ વૃજરૂષ નારાચ સંઠાણુ જેમ સર્વથા બળવાન ગણાય તેમ બ્રહ્મચર્ય સર્વ વૃતોથી બળવાન છે.

૨૧ સમચતુર સંઠાણુ જેમ સર્વથી મ્હોટું છે તેમ બ્રહ્મચર્ય સર્વથી મ્હોટું.

૨૨ ધ્યાનમાં શુકલ ધ્યાન તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય.

૨૩ જ્ઞાનમાં કેવળજ્ઞાન ઉત્કૃષ્ટુ જ્ઞાન તેમ વૃતમાં શીયળ જાણવું.

૨૪ સાધુમાં શ્રેષ્ટ તિર્થંકર તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય

૨૫ લેશ્યામાં શુકલ લેશ્યા તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય.

૨૬ સર્વ ક્ષેત્રમાં મ્હોટું મહાવિદેહ ક્ષેત્ર તેમ સર્વ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય મ્હોટું.

૨૭ ઉંચાઈમાં મેરૂ પર્વત ઉંચો તેમ વૃતમાં બ્રહ્મચર્ય છે.

૨૮ વનોમાં નંદન વન મ્હોટું છે તેમ વૃતોમાં બ્રહ્મચર્ય છે.

न वि मुंडिएण समणो,
न ओंकारेण न बम्भणो
न मुणी रण्ण वासेणं,
कुसचीरेण तावसो ॥ १३३

समयाए समणो होइ,
बम्भचेरेण बम्भणो
नाणेण उमुणी होइ,
तवेण होइ तावसो ॥ १३४

कम्मुणा बम्भणो होइ,
कम्मुणा होइ खत्तिओ
वइसो कम्मुणा होइ,
सुद्दो हवइ कम्मुणा ॥ १३५

અર્થઃ—પસુબન્ધા૦ પશુના વધના હેતુએ. સવ્વ-વેયા૦ સર્વ વેદ ય૦ વળી જટ્ઠં૦ યાગને વિષે. પાવ૦ પાપ કમ્મુણા૦ કર્મના હેતુ છે. ન૦ નહિ તં૦ તે તાયન્તિ૦ તારણહાર દુસ્સિલં૦ ખોટા આચારવંત કમ્માણિ૦ પાપકર્મ. બલવન્તિહ૦ સમર્થ છે. નવિ૦ નહિ મુણ્ડિએણ૦ મસ્તક મુંડવે કરી. સમણો૦ સાધુ

ભાવાર્થ:— નિર્વાણ, મોક્ષના હેતુરૂપ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ઇંદ્રીઓને દમનાર મુની નિર્વાણને માર્ગે છે (જાણે છે). સંસાર સમુદ્રમાં પરિભ્રમણ કરનાર પોતાને કર્મ કરી છેદન ભેદનથી તેમના પાપના અશરણ જીવોને પણ સાધુ દીપ સમાન પરિભ્રમણનો ટાળનાર કહ્યા છે તે ધર્મનો માર્ગ કહે. સાધુ ધર્મની વૃદ્ધિ કરે ને પાપ ધર્મને ઉત્થાપન કરે, સાધુ એટલે મિથ્યાત માંથી સમકીતમાં લાવે. તપ નિયમનો કરનાર સાધુ ક્રોધ માન વિગેરે છાંડે. આ પ્રમાણે ત્રણે કાળમાં તીર્થંકરે કહેલું છે. (સુ. અ. ૧૧ ગા. ૨૨-૨૩-૨૪) ૧૪૨-૧૪૩-૧૪૪.

सन्तिमे सुहुमा पाणा,
तसा अदुव थावरा
जाइ राओ अपासन्तो,

कह मेसणिं अंचरे ॥ १४५
उदउल्लं बीअसंसत्तं,
पाणा निवडिया महिं

दिआताइं विवज्जिज्जा,
राओ तत्थ कहंचरे ॥ १२६
एअंच दोसं दट्ठणं,
नाय पुत्तेण भासिअं
सव्वाहारं न भुंजंति,
निगंथाराइ भोअणं ॥ १४७

અર્થ:—સંતિમે૦ છે એ સુહુમા૦ સુક્ષ્મ, ઝીણા. પાણા૦ જીવ તસા૦ ત્રસ (હાલતા ચાલતા જીવ) જાઇ૦ જે પ્રાણીઓને. રાઓ૦ રાત્રીને વિષે. અપાસંતો૦ ન દેખતો (એવો સાધુ) કહં૦ કેમ, શી રીતે. એસણીઅં૦ એષણીક, શુદ્ધ. ચરે૦ ભોગવે, ખાય. ઉદઉલ્લં૦ પાણીએ કરી ભીના. બીઅસંસત્તં૦ બીજે કરી સંયુક્ત. બીજની ભેળસેળવાળા. નિવડિયા૦ માંહે પડ્યા હોય. મહિં૦ પૃથ્વીને વિષે. દિઆ૦ દિવસે. તાઇં૦ તેજીવોને વિવજ્જિઆ૦ વર્જે તત્થ૦ તે ઠેકાણે રાઉ૦ રાત્રી કહંચરે૦ સાધુ ભુમીકાને વિષે કેમ પ્રવર્તે. એઅં૦ એ, ઉપર કહેલો પ્રાણીની હિંસાનો. ચ૦ પૂર્ણ. દટ્ઠુણં૦ જોઇએ. નાયપુત્તેણ૦ મહાવિર ભગવાને. ભાસિઅં૦ કહ્યા સવ્વા-

ધર્મ કહે છે, તે પોતાના આત્માને તે ભ્રષ્ટ કરે છે પણ બીજાના આત્માને પણ ભ્રષ્ટ કરે છે. કિંબહુના તે ઘોર એટલે રૌદ્ર જેનો પાર ના આવે તેવો આ સંસાર તેમાં પોતે પડે છે, અને બીજાને પાડે છે. કેમકે પોતાને જ્ઞાન નહિ હોવાથી અહિંસાની પરૂપણા પોતાથી થઇ શકે નહિ એટલે ધર્મ નિમિતે હિંસા કરે ને કરાવેજ (સુ. અ. ૨૨ ગા. ૪૯) ૧૫૪

लोयं विजाणंतिह केवलेणं,
पुन्नेण नाणेण समाहि जुत्ता
धम्मं समत्तंच कहंन्ति जेउ
तारंति अप्पाण परंचतिन्ना ॥ १५१

અર્થ.—લોયં૦ લોકને વિજાણંતિ૦ વિશેષ કરીને જાણે. કેવલેણં૦ કેવળ જ્ઞાનેકરી પુન્નેણ૦ સંપૂર્ણ નાણેણ૦ જ્ઞાનેકરી. સમાહિ જુત્તા૦ સમાધિ સહીત, સમાધીયુક્ત. ધમ્મં૦ ધર્મ. સમત્તં૦ સમ્યક ચારીત્રરૂપ. કહંતિ૦ કહે. જેઉ૦ જેઓ, તારંતિ૦ તારે છે. અપ્પાણં૦ પોતાના આત્માને. પર૦ બીજાના. તિન્ના૦ તારે.

જાણકાર. ૨૫૦૮ વકતા. ૨૦ તે.
ભાસિઉં૦ ભાસેલો, કહેલો. ત
સમતાવંત સાધુ. ત્તિબેમિ૦ તે પ્ર

ભાવાર્થ:—તે સાધુ શુદ્ધ સુત્રને
વંત (તપવંત) જે જે ધર્મ સ
તે તે ધર્મ ત્યાં અંગીકાર કરે.
પ્રમાણે કરે. વિતરાગની આજ્ઞા પ્ર
આજ્ઞા વિરૂધ્ધ ન બોલે એવો જે
વચન એટલે સમસ્ત લોકને ગ્રાહ્ય
બોલે, તથા નિપુણપણે વસ્તુને ખ
તે સાધુ વિતરાગનો કહેલો શુધ
માર્ગ ઉપદેશવાને યોગ્ય થાય.
સાંભળ્યું છે તે પ્રમાણે કહું છું. (
૨૭) ૧૫૬

॥पाठ॥से एगइओ समणंवा माहणं
विहेहिं पावकम्मेहिं अत्ता
भवइ अदुत्राणं अत्थराए अ
अदुराणं फरुसं वदित्ता

[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ १०७

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ १०८

અર્થઃ—[illegible] કોઈ, [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] પાસે. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] કરી તિરસ્કાર કરે. [illegible] કઠોર વચન બોલે (મૂર્ખ, [illegible],

અતિધુર્તે૰ ઘણો ધુર્ત છે. દાહિણુ ગામિએ નેરઇએ૰ દક્ષિણ ગામી નારકીને વિષે ઉપજે કણ્હપકખી૰ કૃષ્ણપક્ષી. આગમિસ્સાણ૰ આગમિક કાલે. દુલહ બોહિયા૰ દુર્લભ બોધી. એયાવિ ભવિસ્સઇવ એવા પુરૂષો થશે.

ભાવાર્થ:—હવે મિથ્યાત્ દૃષ્ટિ-ભારે કર્મી જીવો શું કરીને પાપ બાંધે છે, ને તેનાં છેવટે શાં ફળ મળે તે કહે છે. સાધુ મહાત્માને દેખીને નાના વિધ પ્રકારના પાપકર્મોથી પોતાના આત્માને દુર્ગતિમાં પાડનાર હોય, તેવા કોઇ બોલે કે મને અપશકુન થયા તેમ જાણી સાધુને દુર કરાવે અથવા ચપટીએ કરી તિરસ્કાર કરે, અથવા કઠોર વચન બોલે, અથવા ભિક્ષા વેલાએ તે સાધુને આવતા દેખીને અન્નપાણી ન દેતાં બીજા દેતા હોય તેમને પણ મના કરે, એટલું જ નહિ પણ તે એવાં વચન બોલે કે, તેને નમતા નહિ. તેતો લાકડાંના ભારા વેચનાર છે કુટુમ્બનો ભાર ઉપાડી નહિ શકાવાથી મુંડીત સાધુ થયો છે. તે આળસુ છે શુદ્ર છે. કૃપણ નિરૂદ્યમી હોવાથી માગવા આવ્યો છે, આવાં આવાં વચન બોલે તેના જીવતરને ધિક્કાર છે. આવાં હલકાં વચન ઉચ્ચાર્યા

अथश्री कर्म प्रकरण प्रारभ्यते ॥ (१९)

रूवाणु रत्तस्स नरस्स एवं,
कत्तो सुहं होज्ज कयाइ किंचि
तत्थोव भोगे विकिलेस दुक्खं,
निव्वत्तइ जस्स कएण दुक्ख ॥ १३०

અર્થઃ—રૂવાણુ૦ રૂપને વિષે. રત્તસ્સ૦ રાતા. રક્ત નરસ્સ૦ નરને. એવં૦ એમ. કત્તો૦ ક્યાંથી. સુહં સુખ હોજ્જ૦ હોય. કયાઇ૦ ક્યારે. કિંચિ૦ જરા પણ. તત્થ૦ ત્યાં. ઉવભોગે૦ ભોગવવાને. વિ૦ વિ. કિલેસ૦ કલેશ દુક્ખં૦ દુઃખ. નિવ્વત્તઇ૦ નિપજાવે જસ્સ૦ જેને, જે રૂપને. કએણ૦ નિમિત્તે.

ભાવાર્થઃ—એવી રીતે જે મનોજ્ઞ રૂપને વિષે રાચી રહ્યા છે તે પુરૂષને કેવી રીતે ક્યાંથી જરાપણ સુખ હોય ? અર્થાત્ ન જ હોય. તો પણ રૂપાંત વિગેરે ભોગવવાને વિષે કલેશ ને દુઃખ ઉપજાવે છે પામે છે. જે મનુષ્ય રૂપમાં રક્ત થઇ સુખ મેળવવાની આકાંક્ષા રાખે તે સુખ ન પામતાં અંતે દુઃખનો જ ભોક્તા થાય છે. ઉ૦ પતંગીયું જેમ દીવાના રૂપથી અંજાઇ જઇ તેમાં ઝંપલાય છે અને અંતે મૃત્યુને

ન્ન થાય છે તેમ જીવો પણ રૂપમાં રક્ત થઈ અંતે દુઃખના ભોક્તા થાય છે. (ઉ. અ. ૩૨ ગા. ૩૨) ૧૬૦.

सद्दाणु रत्तस्स नरस्स एवं,
कत्तो सुहं होज्ज कयाइ किंचि
तत्थोव भोगे वि किलेस दुक्खं,
निव्वत्तइ जस्स कएण दुक्खं ॥ १६१

અર્થ:—સદ્દાણુ॰ શબ્દ ગીતાદિકને વિષે. રત્તસ્સ॰ રક્ત. નરસ્સ॰ નરને. એવં॰ એમ. કત્તો॰ ક્યાંથી. સુહં॰ સુખ. હોજ્જ॰ હોય. કયાઇ॰ કેવારે કિં॰ કિંચીત. તત્થ॰ તીહાં. ભોગે॰ ભોગને વિષે પણ. કિલેસ॰ ક્લેશ. નિવ્વત્તઇ॰ ઉપજાવે. જસ્સ॰ જેને કએણ॰ કાજે દુક્ખં॰ દુઃખ.

ભાવાર્થ:—એવી રીતે જે મનોજ્ઞ શબ્દનો રક્ત છે તે જીવને કેવી રીતે ક્યાંથી જરાપણ સુખ હોય અર્થાત્ ન જ હોય. તોપણ મનોજ્ઞ શબ્દના ઉપભોગને માટે ક્લેશને દુઃખ પામે છે. તેમજ આત્માને પણ તેજ શબ્દ સંગીત ગીતાદિકને માટે કષ્ટ આપે છે. ઉપાર્જન નહીં કે શબ્દ તથા નાદનો રક્ત થઈ મોહ.

ભાવાર્થ:—એવી રીતે ગંધને વિષે દ્વેષભાવે પહોંચ્યો થકો જીવ દુઃખના સમુહની શ્રેણી પામે તથા દ્વેષે કરી દુષ્ટ ચીત્તના ધણી ચીકણાં કર્મ બાંધે. જે કર્મ તે જીવને આ લોકને પરલોકને વિષે દુઃખકારી હોય. ઉ૦ ભ્રમર જેમ કમળમાં પેસે છે અને કમળ બીડાવાનો વખત થતાં પણ હમણાં જાઉં છું એમ વિચારજ કરે છે પરંતુ ગંધમાં આસકત થઇ ઉડી શકતો નથી, અને અંતે કમળમાં બીડાઇ રહેતાં મરણ થાય છે.

એવી રીતે ભુંડા રસને વિષે જીવ દ્વેષભાવે પહોંચ્યો થકો દુઃખના સમુહની શ્રેણી પામે તથા દ્વેષે કરી દુષ્ટ ચીત્તનો ધણી ભારે કર્મી થાય જે તેને આ લોકને પર લોકને વિષે દુઃખદાતા હોય. ઉ૦ સમુદ્રને વિષે જેમ માંછલાં લોટની ગોળી કાંટાએ વળગાડેલી તેના સ્વાદને વશ થઇ તે ગોળી ખાવા જાય છે પરંતુ ખાવા જતાંજ તે ગોળીમાં રહેલો કાંટો તેના તાળવાં ભોંકાતાની સાથેજ મૃત્યુને વશ થાય છે.

એવી રીતે ભૂંડા સ્પર્શને વિષે દ્વેષભાવે પહોંચ્યો થકો જીવ દુઃખના સમુહની શ્રેણી પામે તથા દ્વેષે કરી દુષ્ટ ચીત્તનો ધણી ઘોર કર્મી થાય. જે કર્મ તેને આ

લોકને પરલોકને વિષે અતિદુઃખકારી હોય. ઉ૦ કાગળની હાથણી જોઇ હાથી જેમ કામાંધ થઇને ખાડમાં પડી મરણને શરણ થાય છે.

લોભે કરી જેને પરભવ્યાં હોય તે અસંતોષી જીવ લોભના દોષથી ચોરી કરે. પછી તેને કોઇ પુછે તો તે કપટ સહિત જુઠું બોલે છતાં તે દુઃખથી ન મુકાય. અર્થાત્ દુઃખી થાય એટલુંજ નહિ પણ ઘણાં કર્મ બાંધે. (ઉ. અ. ૩૨ ગા. ૫૯-૭૨-૮૫-૯૫) ૧૬૨-૧૬૫.

अट्ठ कम्माइं वोच्छामि,
आणु पुव्विं जहा कम्मं
जेहिं बद्धो अयंजीवो,
संसार परि वट्टइ ॥ १६६ ॥

नाणस्सा वरणिज्जं,
दंसणा वरणं तहा
वेयणिज्जं तहामोहं,
आउकम्मं तहेवय ॥ १६७

नाम कम्मंच गोत्तंच,
अंतरायं तहेवय

ેા નહિ. આપણે નજરે નિહાળી શકીએ છીએ
ાણા શ્રીમંતો પણ સુખે ખાતા પીતા કે વાપરતા
ાન હેઇ શકતાજ નથી) કોઇને ઘણો ધંધો કરે
. પેટ પુરતું ન મળે આ બધું અંતરાય કર્મને
જ બને છે. આ કર્મે કરી અનંત વીર્ય આત્મ
ત ગુણ રોકાય છે.

ાનાવરણી કર્મ ૭ પ્રકારે બંધાય છે. ૧ જ્ઞાનીનું
; બોલે. ૨ જ્ઞાનીના ઉપકારને ઓળવે. ૩ જ્ઞાનને
ીની અશાતના કરે, ૪ જ્ઞાનીની અંતરાય પાડે.
જ્ઞાનીનો દ્વેપ કરે. ૬ જ્ઞાની સાથે ખોટા જઘડા
કરે. આ ૭ પ્રકારે જ્ઞાનાવરણી કર્મ બાંધે અને
પ્રકારે (મતિ, સુત, અવધિ, મન પર્યવ અને
ળ) ભોગવે. એટલે પાંચે જ્ઞાનમાંથી એક પણ
પ્રગટ થાય નહિ.

દર્શના વરણી કર્મ નવ પ્રકારે ભોગવે. ૧ નિદ્રા
ખ પૂર્વક જાગે) ૨ નિદ્રા નિદ્રા (દુઃખપૂર્વક
ં) ૩ પ્રચલા (ઉભા ઉભા બેઠા બેઠા ઉંઘ આવે)
ચલા પ્રચલા (કામ કરતાં કરતાં નિદ્રા આવે)
ીણદ્ધી એમાં અર્ધ વાસુદેવ જેટલું બળ પ્રાપ્ત
પણ કોઇ પ્રસંગેજ. આ થીણદ્ધી નીદ્રાવાળો

મનુષ્ય નર્કગામી થાય. ૬ ચક્ષુદર્શન આંખથી દેખવાપણું, ૭ અચક્ષુદર્શન બીજી ઇંદ્રીઓથી જાણપણું થાય તે ૮ અવધી દર્શન અને ૯ કેવળ દર્શન આ નવ પ્રકૃતિ જાણવી. દર્શનીનું ભુડું બોલવું ઉપકાર ઓળવવો, અશાતના કરવી, અંતરાય પાડવી, ખોટા જઘડા કરવા વિગેરે કારણોથી ઉપરોકત કર્મ બંધાય છે.

વેદની કર્મના બે પ્રકાર, શાતા વેદની અને અશાતા વેદની. શબ્દ, રૂપ, ગંધ, ફરસ, મન, વચન અને કાયા એ આઠે ઇષ્ટ સારા સુખકારી મળે તો અશાતા વેદની જાણવી આ કર્મ સર્વ પ્રાણી માત્ર ઉપર દયા, અનુકંપા રાખે, કોઇને શોચના ઝુરણા કરાવે નહિ, કોઇને કુટાવે પીટાવે નહિં, કોઇને દુઃખ ન થાય તેવું વર્તન રાખે તો શાતા વેદની કર્મવાળો માણસ પરભવમાં ઉચ્ચ ગતિ પામે અને શરીરે શાન્તિ રહે (મરૂ દેવી માતાની પેરે)

મોહની કર્મના બે ભેદ—દર્શન મોહની ને ચારીત્ર દર્શન મોહનીના ત્રણ ભેદ ૧ સમકીત, ૨ મીથ્યાત્વ, અને ૩ મીશ્ર મોહની કશાય મોહની

એ ચારે જેનામાં હોય તે દેવ થાય પણ કેવળ ઉપજે.

આ સોળકષાયે કરી જીવ ચારે ગતીમાં ફરે છે. ોક્ત સોળ જીવની પ્રકૃતિ એક કરતાં બીજી રતી એમ છેવટ સુધી જાણવી. અનંતાનુબંધી ૃતિ કરતાં અપ્રત્યાખ્યાની પ્રકૃતિ હલકી એટલે કાં કર્મ બાંધે એથી સંજ્વળ પ્રકૃનિ સર્વથી કી એટલે ઘણાં જ ઓછાં કર્મ બાંધે.

નોકષાય કહે છે. જાતિ તપનો મદ કરે તો સારો ટો દેવ ન થાય. સંસારને વિષે રતિ સુખ માને તે ખ, ભય, શોક, દુગંછા, સ્રીવેદ, પુરૂષવેદ, નપુંસક- ભોગવે અને ચારે ગતીમાં ભમે.

આ કર્મ તીવ્ર ક્રોધ, માન, માયા અને લોભ, ત્ર દર્શન મોહની ને તીવ્ર ચારીત્ર મોહની એ છ કારે બાંધે.

ત્રીસ પ્રકારે જીવ મોહની કર્મ બાંધે તે ૭૦ ક્રોડા ક્રોડી ાગરો પમ વર્ષ સુધી ધર્મ ન પામે. ૧ ધુમાડે કરી સજીવોને રૂંધવી મારે. ૨ માથે વાધર બાંધી કે ફાંસો ાખી મારે. ૩ લાકડીના પ્રહાર કરે. ૪ મ્હોંમાં ો મારી શ્વાસોશ્વાસ રૂંધે. ૫ વાટે જતાં વેશ

૬ માન. હાડકાના સ્થંભ સમાન. હાડકાનો સ્થં
પત્થરના સ્થંભ કરતાં થોડોક નમે. એટલે અનંતા
બંધી માન કરતાં અપ્રત્યાખ્યાની માન હલકું અથ
બોધ મળતાં માન મૂકે એટલે નમે.

૭ માયા–ઘેટાના શૃંગ સમાન. ઘેટાનું શૃંગ વાળ
થોડુંક વળી શકે એટલે આ પ્રકારની માયા થોડ
બોધે મુકી શકાય.

૮ લોભ. નગરના ખાળ સમાન. નગરના ખાળ
કાદવ પાણી પડતાં જેમ ધોવાય છે તેમ આ પ્રકૃ
વાળો મનુષ્ય થોડોક બોધ મળતાં લોભ છાંડે.

૯ પચખાણા વરણી ક્રોધ. રેતીના લીગ સમા

૧૦ માન લાકડાના સ્થંભ સમાન.

૧૧ માયા ગોરમટી માટી સમાન.

૧૨ લોભ ગાડાના ઉંજણ સમાન.

આ ચારે જેનામાં હોય તે મનુષ્ય થાય પણ સા
પણું ન આવે.

૧૩ સંજલનો ક્રોધ (પાણીમાં લીગ સમાન.

૧૪ માન નેતરની છોલ સમાન.

૧૫ માયા વાંસની છોલ સમાન.

૧૬ લોભ હળદરના રંગ સમાન.

આયુષ્યકર્મ:—નરકનું આયુષ્ય છકાય જીવની ઘાત કરવાથી, મદ્યમાંસના ભક્ષણથી ને અકાર્ય કરવાથી બંધાય છે. કપટ કરવાથી, જુઠું બોલવાથી, ખોટાં તોલ માપથી ને ખોટા લેખ કરવાથી તીર્યંચની ગતીને આયુષ્ય બંધાય છે. ભદ્રીક પ્રકૃતિ, વિનય, દયા, નિરાભિમાન આ ચાર ગુણવાળા મનુષ્યનું આયુષ્ય બાંધે છે. સરાગ સંયમ, તપ, અકામ ક્રિયાને નિર્જરા આ ચારથી દેવપણાનું આયુષ્ય બાંધે છે. જ્ઞાન દર્શન, ચારીત્ર અને તપ એ ચારે શુદ્ધ પણાથી આચરનાર જીવ મોક્ષ ગતિએ જાય છે.

નામકર્મ તેના બે ભેદ. શુભ અને અશુભ, કાયાની, ભાષાની ભાવની સરળતા અને વીખવાદ ન હોય તો શુભ નામ કર્મ ઉપાર્જે આ જીવ જ્યાં જાય ત્યાં ખમા ખમા કહેવરાવે. આથી ઉલટુ ચાલે તો અશુભ નામ કર્મ બંધાય જેથી તે જ્યાં જાય ત્યાં હાડ છેડ થાય. આ નામ કર્મની ૩ પ્રકૃતિ છે.

ગોત્ર કર્મ:—તેના બે પ્રકાર ઉંચ અને નીચ જાતિનો મદ કરે, કુળનો મદ કરે, બળનો મદ કરે, રૂપનો મદ કરે, તપનો મદ કરે, જ્ઞાનનો મદ કરે, દ્રવ્યનો મદ કરે અને ઠકરાઇનો મદ કરે આ

બદલો કરી મારે તો મહામોહની કર્મ બાંધે. ૬ શુદ્ધ માર્ગ ન પરૂપે. ૭ ગ કાર્ય કરે ને પરને આળ ચઢાવે. ૮ પરના અવગુણવાદ બોલે. ૯ ધણીની ચોરી કરે. ૧૦ કુંવારા ન હોય છતાં કુંવારાનું બીરદ ધરાવે. ૧૧ અબ્રહ્મચારી છતાં બ્રહ્મચારી કહેવરાવે. ૧૨ આશ્રય આપનારનું જ લુંટે. ૧૩ ધન આપનારને દુઃખ આપે. ૧૪ ગુરૂનો ઘાત કરે. ૧૫ નગર શેઠની ઘાત ઇચ્છે. ૧૬ ઘણાના આધારભૂતને હણે. ૧૭ સાધુને ભ્રષ્ટ કરે. ૧૮ અરિહંતના અવગુણવાદ બોલે ૧૯ ખરા ધર્મથી ચુકવે ને ખોટામાં નાખે. ૨૦ આચાર્યના અવગુણવાદ બોલે. ૨૧ ગુરૂના અવગુણવાદ બોલે. ૨૨ આવડે નહિ ને મહાગુણી ગણાવે. ૨૩ તપસ્વી ગુરૂની શક્તિ છતાં વિનય વયાવચ્ચ ન કરે. ૨૪ તપ ન કરે છતાં તપસ્વી કહેવરાવે ૨૫ બીજાને વાતો કરી લડાવી મારે. ૨૬ પોતાની જશ કીર્તી માટે જોષ જુએ. ૨૭ દેવના કામભોગ ઇચ્છે. ૨૮ દેવને નિર્ધન કહે. ૨૯ ન કહ્યા છતાં કહે કે દેવ સ્વપ્નામાં કહે છે. ૩૦ ઉન્હા પાણીથી ત્રસ જીવોને હણે. આ ત્રીસ કર્મ કરવાથી મહ. મોહની કર્મ બંધાય છે. માટે તેનો સર્વથા ત્યાગ કરવો તે મનુષ્યમાત્રનું કર્તવ્ય છે.

આઠ મદ કરવાશી જીવનીચ ગોત્રી થ
પ્રાપ્તિ ન થાય. પણ જો આઠનો મદ
આઠે ઉત્તમ પ્રકારે મળે ને ઉચ્ચ ગો

અંતરાય કર્મ:—દાન, લાભ, ભોગ
પીવામાં આ પાંચમાં અંતરાય પાડે
કર્મ બંધાય. જેથી આ પાંચેનો તેને
ને જો કદાચ મળે તો તેનાથી તે ભોગ

આઠે કર્મ ક્ષેત્ર, કાળ, દ્રવ્ય અને ભા
એટલુંજ નહિ પણ અનંતા પુ
ને દરેક કર્મના અનંતા પુદગળ એક
તેનું નામ અનંત, પ્રદેશ, બંધ જાણવો.
જીવે ઉપરોક્ત આઠ કર્મોથી અલિપ્ત
અ. ૧૩ ગા. ૧ થી ૩) ૧૬૬-૧૬૭-૧

(द्रव्य प्रकरण)

अणु कसाइ अप्पिच्छे
अन्नाएसि अलोलुए
रसेसु नाणु गिज्झज्जा,

અર્થઃ—અણુ કકસાઇ૦ પાતળા કસાય છે જેને અપ્પિચ્છે૦ અલ્પ ઇચ્છા છે જેને. અન્નાએસિ૦ અન્ય કુળના આહારની ગવેખણા કરનાર (ખોળનાર) અ. લોલુએ૦ લોલપી નહિ. રસેસુ૦ રસને વિષે. ન અણુ. ગિજ્ઝેજ્જા૦ ગૃધન હોય તેવા સાધુ. ન અણુતપ્પેજ્જ૦ ક્રોધ ન કરે. પન્નવં૦ સમજવાન.

ભાવાર્થઃ—જેને કષાય પાતળા પડયાછે ને ઇચ્છા અલ્પ છે, અજ્ઞાત (નીચ કુળની ગોચરીની ગવે. ખણા કરે છે. રસને વિષે લોલગી નથી તેવા પ્રજ્ઞાવંત સાધુ (સત્કારન આપે તો પણ) ક્રોધ ન કરે. (ઉ. અ. ૨ ગા. ૩૯) ૧૬૬.

अप्पपिंडासि पाणासि,
अप्पं भासेज्ज सुव्वए
खंते भिनिव्वुडे दंते,
वीतगिद्धि सदाजए ॥ १७० ॥

અર્થઃ—અપ્પ૦ અલ્પ. પિંડાસી૦ આહાર. પાણાસિ૦ પાણીનો. ભાસેજ૦ બોલવુ, ભાષણ કરવું સુવએ૦ સુવ્રત ધારી સાધુ ખંતે૦ ક્ષમા વાન. અિનિ. વ્વુડે૦ક્રોધ રહીત. દંતે૦ઇંદ્રીઓને દમનાર વીત ગિદ્ધિ૦

अगारिसामाइयङ्गाणि,
सड्ढी काएण फासए
पोसह दुहओ पक्खं,
एगरायं नहावए ॥ १७४

अहेज संवुडे भिक्खू,
दोण्हं अन्नयरे सिया
सव्वदुक्ख पहीणेवा,
देवे वावि महिड्ढीए ॥ १७५

અર્થ:—અગારિ૦ ગ્રહસ્થ. સામાઈયંગાણિ૦ સામાઈકનાં અંગતે. સડ્ઢી૦ શ્રધ્ધાવંત કાએણ૦ કાયાએ કરી. ફાસએ૦ ફરસે. પોસહં૦ પોષાને. દુહઓ૦ બે. પક્ખં૦ પખવાડીયાં. એગ૦ એક. રાયં૦ રાત્રી. ન૦ નહિ. હાવએ૦ હાની. અહ૦ હવે. જે૦ જે. સંવુડે૦ આશ્રવનો રૂંધનાર. ભિક્ખૂ૦ સાધુ. દોણ્હં૦ બે ગતી માંહે. અન્નયરે૦ અનેરી. સિયા૦ હોય. સવ્વ૦ સર્વ. દુક્ખં૦ દુઃખ. પહીણે૦ રહીત. વા૦ અથવા. દેવે વાવિ૦ દેવતા પણ. મહિડ્ઢીએ૦ મહાન સીધ્ધિવાળો.

[illegible] (ઉ. અ. ૧ ગા. ૨૧-
૨૨) ૧૭૧ ૧૭૨

विगिंच
जसं संचिणु खन्तिए,
सरीरं पाढवं हिच्चा,
उड्ढं पक्कमई दिसं ॥ १७३

અર્થ:—વિગિચ્ચ૦ ટાળે. કમ્મુણો૦ કર્મના હેઉ૦ હેતુ. (મિથ્યાત્વાદિક. ૫) જસં૦ સંયમ અને વિનયને. સંચીણુ૦ પુષ્ટિકરે. ખન્તિએ ક્ષમાએ કરી. પાઢવં૦ ઉદારીક. શરીરં૦ શરીર. હિચ્ચા૦ છાંડી. ઉડ્ઢં૦ ઉંચો. પક્કમઇ૦ પહોંચે. દિસં. દિશાએ. દેવલોકને વિષે.

ભાવાર્થ:—જો જીવ કર્મના હેતુ મિથ્યાત્વ અવ્રત અશુભ યોગ કષાય અને પ્રમાદ એ પાંચેને ટાળી ક્ષમાએ કરી સંયમ અને વિનયને પુષ્ટ કરી ઉદારીક શરીર છાંડે તો ઉંચે દેવલોકમાં જાય. (ઉ. અ. ૩ ગા. ૧૩) ૧૭૩.

अगारिसामाइयङ्गाणि,
सड्ढी काएण फासए
पोसह दुहओ पक्खं,
एगरायं नहावए ॥ १७४

अह जे संवुडे भिक्खु,
दोण्हं अन्नयरे सिया
सव्वदुक्ख पहीणेवा,
देवे वावि महिड्ढीए ॥ १७५

અર્થ:—અગારિ૦ ગ્રહસ્થ. સામાઈયંગાણિ૦ સામાઈકનાં અંગતે. સડ્ઢી૦ શ્રધ્ધાવંત કાએણ૦ કાયાએ કરી. ફાસએ૦ ફરસે. પોસહં૦ પોષાને. દુહઓ૦ બે. પકખં૦ પખવાડીયાં. એગ૦ એક. રાયં૦ રાત્રી. ન૦ નહિ. હાવએ૦ હાની. અહ૦ હવે. જે૦ જે. સંવુડે૦ આશ્રવનો રૂંધનાર. ભિકખૂ૦ સાધુ. દોણ્હં૦ બે ગતી માંહે. અન્નયરે૦ અનેરી. સિયા૦ હોય. સવ્વ૦ સર્વ. દુકખં૦ દુઃખ. પહીણે૦ રહીત. વા૦ અથવા. દેવે વાવિ૦ દેવતા પણ. મહિડ્ઢીએ૦ મહાન સીધ્ધિવાળો.

ભાવાર્થ:—ગ્રહસ્થ શ્રધ્ધાપૂર્વક
સમાયક કરે તથા સુદ અને વદ
પોષા કરે તેમાં એક રાત્રીની પણ
સારાંશ કે રાત્રીને દીવસનો પોપો
ડીયામાં કરે.

હવે જે આશ્રવના રૂંધણહાર
બે (દેવ અને મોક્ષ) ગતિ માંહેની એક
તેજો ઉપરોકત કર્મથી વિરકત રહે
દુ:ખથી રહીત એવી મોક્ષ ગતીમાં જ
રિધ્ધીવાળો દેવ થાય. (ઉ. અ. ૫ ગા.
૧૭૪-૧૭૫

इतिश्री कर्म प्रकरण समाप्त ॥

अथश्री देव प्रकरण प्रारभ्यते

दीहाउय इड्डिमन्ता,
समिद्धा कामरूविणो
अहुणो ववन्न संकासा
भुज्जो अच्चि मलिप्पमा ॥ १

पुरिसोहि रहिया निमल देहा,
सुगन्धा निसास गयलेवा ॥ १७९

અર્થ:—કેસં૦ નિમાળા, વાળ, મંસ૦ માંસ, અઠી૦ અસ્થી, હાડકાં. નહ૦ નખ. રોમ૦ રૂંવાટી. રૂહિર૦ રૂધીર, લોહી. વસ૦ ચરબી. ચમ્મ૦ ચામડી મુત્ત૦ મુત્ર, પુરિસોહિ૦ પરસેવો મળ વિગેરે. રહિયા૦ રહિત. નિમલ૦ નિર્મળ. દેહા૦ શરીર. સુગન્ધા૦ સારીવાસવાળો નિસાસ૦ શ્વાસોચ્છ્વાસ. ગયલેવા૦ પરસેવા રહિત.

ભાવાર્થ:—દેવોનાં શરીર, વાળ, હાડકાં, માંસ, નખ, રૂંવાટી, લોહી, ચરબી, ચામડી, મુત્ર અને મળ પરસેવો વિગેરેથી રહિત છે પણ દેહ નિર્મળ અને શ્વાસોચ્છ્વાસ સુગંધીદાર હોય છે. સદાય આવું ને આવું જ રહે, કાંઈપણ ફેરફાર થાય જ નહિ. ॥ ૧૭૯

अंतमुहुतेणंचिया,
पजता तरुण पुरिस संकासा
सव्वंगा भूसणधरा,
अजरा निरुया समादेवा ॥ १८०

થવાથી ઉત્કૃષ્ટ વૈરાગ્યમાં આવ્યો. વૈરાગ્ય થવાથી માતાપીતાની આજ્ઞા લેઈ બધું પરિવર્જી અણગાર થયો.

બાદ ઘણા પ્રકારનો તપ નિયમાદિકરી છેવટે પરમ વૈરાગ્યમાં રહીને સર્વ કર્મ ખપાવીને મોક્ષને વિષે પધાર્યા. (ઉ. અ. ૨૧ ગા. ૧-૨-૮-૯-૧૦ ૧૮૬ થી ૧૯૦

હવે શ્રાવક કેવા હોય તે કહે છે—

સાવત્થી નગરીમાં પરદેશી રાજા રાજ્ય કરતો હતો. એકદા તેણે પોતાના અંગત મીત્ર ચીત્ત સારથીને ભેટણું લઇને શ્વેતંબીકા નગરીના રાજા જીતશત્રુને ત્યાં મોકલ્યો ત્યાં કેશીમુની નામે અણગાર ધર્મોપદેશ કરતા હતા, ત્યાં ચીત્તસારથી સાંભળવા બેઠો. તેમનો ઉપદેશ તેને રૂચવાથી તે બાર વૃત ધારી શ્રાવક થયો. હવે તે હમેશાં મુની મહારાજનો ઉપદેશ સાંભળવા જાય અને ત્યાં વીધી-પૂર્વક વંદનનમસ્કાર કરી પોતાને સમજ ન પડે તેવા પ્રશ્નો પૂછી તેનો ખૂલાસો કરી નવ તત્વ સંબંધી યથાશકિત જ્ઞાન મેળવ્યું. શ્રાવકના આચાર વિચાર રૂડી રીતે જાણ્યા. એકદા પ્રસંગે તે બોલ્યો

હિં આવે નહિ તો તેને ઉપદેશ કેવી રીતે દેવો.
ીને ભાળીને વંદન કરે નહિ. વંદન કરવા જે
વે નહિ તેને ધર્મ લાભ પણ કેવી રીતે થાય. ત્યારે
ત્ત સારથી કહે હું ગમે તે બહાને રાજાને તમારી
ાસે લાવીશ. આમ કહી ચીત્ત રજા લેઇ શ્વેતંબીકા
ગરીથી પોતાના ઘેર સાવર્થી નગરીએ આવી પર-
દી રાજાને મળ્યો. પછી કેટલેક દીવસે મુની
વેતંબીકા નગરીથી વિહાર કરી ચાલતા ચાલતા
ાવર્થી નગરીના ઉદ્યાનમાં પધાર્યા અને ચીત્તસા-
થીને ખબર મોકલી. ચીત્ત ઘેર ગયા પછી
ેક દીવસે રાજાને લેઇ વનમાં મૃગયા ખેલવાને
હાને ગયો. ફરતાં ફરતાં બન્નેજણા જ્યાં મુની-
હારાજ ધ્યાનમાં લીન થઇ બેઠા છે ત્યાં આવી
હોંચ્યા. ત્યાં કોઇ પ્રશ્ન પુછે છે તો કોઈ ભણે છે.
ેમને બધાને જોઇ રાજા બોલ્યો કે હે સારથી આ
ોણ છે ને શું કરે છે ? તે વારે ચીત્ત બોલ્યો કે આ
ો જીવ કાયા જુદાં માનવાવાળા છે તેમાં એક મહાન
ુરૂ છે તે આપણા મનની વાત પણ જાણે તેવા છે.
ને બીજા તેમના શીષ્યો છે તે વારે રાજાએ કહ્યું કે
ચાલો આપણે ત્યાં જઇએ. ચીત્તને તો એટલું જ

जणेण सद्धि होक्खामि
इइ बाले पगब्भइ
काम भोगाणु राएणं,
केसं संपडिवज्जइ ॥ १९३

तओ सेदण्डं समारंभइ,
तसेसु थावरेसुय
अट्टाए य अणट्टाए,
भूयगामं विहिंसइ ॥ १९४

हिंसे बाले मुसावाई,
माइल्ले पिसुणे सढे
भुंजमाणे सुरं मंसं,
सेयंमेयंति मन्नइ ॥ १९५

અર્થઃ—જે૦ જે કોઇ. અજ્ઞાની ગિધ્ધે૦ લુબ્ધ. કામ ભોગેસુ૦ કામ ભોગને વિષે. એગે૦ એકેક કોઇ પ્રાણી. કૂડાય૦ પાસને વિષે. (પાસ બે પ્રકારના ૧ મૃગાદીકને પકડવાનો ૨ આશ્રવ) ગચ્છઇ૦ ચાલે. પ્રવર્તાવે. ન૦ નહિ. મે૦ મેં. દિઠ્ઠે૦ દેખ્યું. ઇમા૦ પ્રત્યક્ષ. રઇ૦ રતિ. હત્થા ગયા૦ હાથને વિષે

પરલોક (સ્વર્ગ કેનર્ક) મેં જોયો નથી. પણ આ ભોગ તો આંખોથી જાઉં છું તો આ હાથમાં આવેલા કામ ભોગ શા માટે હું ન ભોગવું. આગલે કાળે મળશે કે નહિ મળશે તે શંકાશીલ છે કેમકે પરલોક છે અથવા નથી. તે અજ્ઞાની ધૃષ્ટતાથી બોલે કે આ બધા લોકોની જે ગતી થશે તે મ્હારી પણ થશે. આમ કામ ભોગનો રાગી કલેશને અંગીકાર કરે. આ ભવને પરભવ બગાડે. વળી તેઓ મન વચન ને કાયાના દંડને વિષે પ્રવર્તમાન થઇ પોતાને માટે તથા પરને માટે ત્રસ તથા સ્થાવર જીવોના સમુહને વિશેષે કરીને હણે. તે હિંસક, જુઠો, માયાવી, ચાડીઓ, ધુતારો, અજ્ઞાની, માંસ અને મદીરા ખાતો થકો પણ પોતાને શ્રેય માને (ઉ. અ. ૫ ગા. ૫ થી ૯) ૧૯૧ થી ૧૯૫.

इहमेगेउ मन्नन्ति,

अप्प च्चक्खाय पावगं

आयरियं विदित्ताणं,

सव्वदुक्खाण मुच्चइ ॥ १९६

હોય તોપણ ગાડરીયા પ્રવાહની માફક તેમની પ
ચાલ્યાજ જવું તે જ્ઞાની પુરૂષને ઉચીત નથ
બકરાં તથા ઘેટાંનું ટોળુ કસાઇ જ્યાં લઈ જાય
જાય છે અને કસાઇ કતલખાનામાં લઈ ‹
છતાં તેઓ તે માર્ગથી અંજાણ હોઇ ત્યાં ‹
અર્થાત્ મૃત્યુને વશ થાય છે. તેમજ ઘરડ
પંથે ચાલવું પરંતુ તે યુક્ત માર્ગ હોયતો જ
તર નહિં. જ્યારે આપણું મન જ્ઞાને કરી ‹
આત્માને તે માર્ગ અંગીકાર કરવાની રજા
ત્યારે આપણા ઘરડાઓનો માર્ગ યુક્ત ‹
આદરવો. કોઇ એમ પણ કહે કે ક્રિયા ન ક
બંધ મોક્ષ વિગેરે જ્ઞાન ભણો. જ્ઞાનથી ‹
મળશે. એમ કહી પોતાના આત્માને વચન
માર્ગ કરીને રીઝવે. કોઇપણ ક્રીયા આદ
(ઉ. અ. ૬ ગા. ૯–૧૦) ૧૯૬–૧૯૭

नत्थि पुन्नेच पात्रेत्रा
नत्थि लोए इत्तोपरे

આરંભને વિષે આશક્તા. એગે૦ એક. કિચ્ચા૦ કરીને. સયં૦ પોતે. પાવં૦ પાપ તિવ્વં૦ તિવ્ર. દુઃખં૦ દુઃખ, નિયચ્છઇ૦ પામે છે.

ભાવાર્થ:—કોઇ મંદ બુદ્ધિવાળા કહે છે કે સર્વત્ર આત્મા એકજ છે. એક જીવ બીજાના આરંભમાં આસકત થતાં પોતે પાપ કરીને તિવ્ર દુઃખ પામે છે. ત્યારે કોઇ જીવ સારી રીતે ચાલી શાતા પામે છે. આમ ભેદ પડવાનું કારણ શું ? જીવ પોત પોતાની કરણીએજ સુખ દુઃખ પામે છે. માટે સર્વત્ર આત્મા એકજ છે તે ભ્રમણાજ છે (સુ. અ. ૧ ગા. ૧૦) ૨૧૦

णेणावि संधि णच्चाणं,
नते धम्मविओजणा
जे तेउ वाइओ एवं,
न ते ओहंतराहिया ॥ २११

અર્થ:—તાણાવિ૦ તે પંચ ભૂતવાદિ. સંધી૦ છીદ્ર, જ્ઞાનાદિક કર્મનાં વિવરણ. ણચ્ચાણં૦ ન જાણતા ન તે ધમ્મવિઓ૦ તે દશ પ્રકારનો યતિ ધર્મને જાણે નહિ. જણા૦ મનુષ્યો. જે૦ જે. તે ઉવાઇઓ૦

જીવોને મારે છે. વળી નીચેની પાંચ નર્ક સુધી હથી-
યારથી નારકી જીવો વૈક્રય પોતે બનાવીને સામ સામા
મારામારી કરે છે. અને તેથી નીચે બે નર્કમાં એક
બીજાને સામસામા બચકાં ભરે છે અગર એક બીજાના
શરીરમાં નાના પ્રકારનાં રૂપ ધારણ કરી પેસે છે અને
વેદના ઉપજાવે છે. એમ પોતાની આખી જીંદગી
સુધી સમય માત્રનો વિસામો નહિ લેતાં અહો રાત્રી
એજ કાર્ય કર્યા કરે છે. કેમકે ક્રોધાદીક ચારે કષાય
વધુ પ્રમાણમાં છે. ૨૪૪.

दस विह वेयण नरए,
सीउन्हखुहं पिवास कंडुअ
भयसोगपरवसहं
जरयदाहय दसमोय ॥ २४५ ॥

અર્થઃ—દસવિહ૦ દશ પ્રકારની. વેયણ૦ વેદના.
નરએ૦ નર્કમાં. સી૦ થંડી, ઉન્હ. ગરમીની. ખુહં૦
ભુખની. પીવાસ૦ તરસની. કંડુએ૦ ખુજલીની. ભય૦
ભયની. સોગ૦ સોગની. પરવસહં૦ પરવશપણાની.
જરય૦ જવર. તાવની. દાહય૦ બળતર થાય તેની. દસ
મોય૦ દશ પ્રકારે.

(સદાય કોઈ વહાલુ મરી ગયું હોય તેથી પણ ઘણોજ સોગ ઉદાસીનપણું સદાય રહે) ૮ પરવશપણાની વેદના (ગુલામની સ્થીતિ ઘણીજ કફોડી હોવાથી તે દુઃખ પણ તેને ઘણુંજ છે) ૯ જ્વરની વેદના સદાય કાળ જેવો ઘણોજ તાવ શરીરમાં ભર્યોજ રહે) ૧૦ દાહની વેદના (સદાય બળુ એમ શરીરને લાગ્યાજ કરે) આ પ્રમાણે દશ પ્રકારે નારકીના જીવો વેદના ભોગવે અર્થાત્ તે જીવોને એક શ્વાસોચ્વાસ લેવાની પણ નીરાંત નથી. (૨૪૫)

> बंधण गइ संठाण भेया.
> वणाय गंध रस फासा
> अगुरुलहु सदअसुहा,
> दस विवहा पुगला निरए ॥ २४६

અર્થ:—બંધણ૦ બંધારણ. ગઇ. ગતિ. સંઠાણ૦ આકાર. ભેયા૦ ભેદાય. વણાય૦ વર્ણ. ગંધ૦ સુગંધ રસ૦ રસ. ફાસા૦ ફરસ. અગુરૂલહુ૦ હળવા ભારેપણુ સદ૦ શબ્દ. અસુહા૦ અશુભ. દસવિવહા૦ દશ પ્રકારના પુગલા૦ પુદ્દગલ. નરએ૦ નારકીના જીવોને.

ભાવાર્થ:--નારકીના જીવોનું શરીરનું બંધારણ ચાલવાની ગતી આકાર, રૂપ ગંધ, રસ, ફરસ, હળવા ભારેપણું, શબ્દ-બોલી, એ ઘણાંજ અશુભ એટલે ખરાબજ હોય. તેનું શરીર શસ્ત્રો કરી ભેદાય તેવુંજ હોય. આ પ્રમાણે નારકીના દશે પુદ્દગળો ઘણાજ ખરાબ ચીતરી ચઢે તેવા હોય છે. (૨૪૬)

अहावरं सासय दुक्ख धम्मं,
तंभे पवक्खामि जहा तहेणं
बाला जहा दुक्कड कम्मकारी,
वेदंति कम्माइं पुरे कडाइं ॥ २४७

बाला बला भूमि मणुक्कमंता,
पविज्झलं लोहपहं चतत्तं
जंसी भदुग्गेसि पवज्झमाणा,
पेसेव दंडेहिं पुरा करंति ॥ २:८

અર્થ:—અહાવરં૦ હવે બીજા. સાસય૦ શાશ્વતાં. દુઃખ૦ દુઃખ ધમ્મં૦ ધર્મ. જહા૦ જ્યાં સુધી. તંભે૦ તેમ. જહાતહેણં૦ જેમ છે તેમ. પવક્ખામિ૦ કહીશું. બાલા જહા૦ અજ્ઞાની જેમ.

દુક્કડ કમ્મકારી૦ દુષ્કર્મ ના કરનાર. વેદંતિ૦ વેદે છે. પુરે કડાઇં૦ પૂર્વે કરેલાં. કમ્માઇં૦ કર્મને. બાલ અબલા૦ અજ્ઞાનિ બળરહિત. ભૂમીમણુક્કમંતા૦ જમીનમાં ચલાવે. પવિઝલં૦ પ્રજ્વલિત લોહપહં૦ ઉષ્ણુ લોઢાના રસ સમાન લોહીને રૂધીર છે એવી. તત્તં૦ ત્યાં. જંસીભદુગ્ગેસિપવઝમાણા જ્યાં વિષમ સ્થાનક, કુંભીપાક, શાલ્મલી વૃક્ષ વીગેરે છે ત્યાં ચલાવે. પેસેવ૦ ચાલતાં. દંડહિ૦ દંડે છે. પુરા કરંતિ૦ આગળ કરી ચલાવે.

ભાવાર્થઃ—હવે બીજા શાશ્વતા દુઃખનો સ્વભાવ છે તે દુઃખનો સ્વભાવ છે તેમ યથાતથ્ય કહીશું. દુષ્કૃત્ય કરનાર અજ્ઞાની જીવ જે રીતે પોતાનાં પુર્વે કરેલાં કર્મને ભોગવે છે તેવી રીતે કહીશું. (એમ સુધર્માસ્વામી જંબુ પ્રત્યે કહે છે) તે બળરહીત અજ્ઞાની નારકીના જીવોને લોઢાના રસ જેવી ઉષ્ણુ જમીનમાં ચલાવે છે. તથા જે કુંભી પાક શામલી વૃક્ષ વિગેરે વિષમ સ્થાનક છે ત્યાં દંડે કરી મારતા આગળ કરીને ચલાવે છે. આ જીવો ચાલવા રાજી નથી પણ પરમાધામીઓ તેને મારીને પરાણે ચલાવે છે. અહિં કોઇ શંકા કરે કે

[illegible]
નથી. ([illegible]) ૨૪૭–૨૪૮

एयाणि सोच्चा णरगाणि धीरे,
न हिंसए किंचण सव्वलोए
एगंतदिट्ठी अपरिग्गहे उ,
बुज्झिज्ज लोयस्स वसं न गच्छे ॥ २४९

एवं तिरिक्खे मणुया सुरेसु,
चतुरन्तणंतं तयणुविवागं
ससव्वमेयं इति वेदइत्ता,
कंखेज कालं धुय मायरेज्ज ॥
त्तिबेमि ॥ २५०

ર્થઃ—એતાણિ૦ એ પ્રમાણે. સોચ્ચા૦ સાંભ-
ણરગાણિ૦ નરકનાં. ધીરે૦ ધૈર્યવાન. ડાહ્યો
સએ૦ હિંસા કરે નહિ. કિંચણ૦ જરા પણ.
લોએ૦ બધા લોકમાં. એગંતદિઠ્ઠી૦ એકાંત દ્રષ્ટિ

નિશ્ચલસમ્યકત્વ. અપરિગ્ગહેઉં૦ પરિગ્રહરહિત બુદ્ધીએ૦ જાણીને. લોયસ્સ૦ લોકના સ્વરૂપને. વસં૦ વશમાં. નગચ્છે૦ ન રહોંચે. એવં તિરિકખે મણુયા સુરેસું૦ એવી રીતે તિર્યચ, દેવતા ને મનુષ્યની મળી ચતુરતણંતં૦ ચાર ગતી રૂપ સંસારને વિષે. તયાણુ. વિવાગં૦ રૂપ કર્મનો વિપાક. સસવ્વમેયં૦ તે બધાને પોતાની મેળે. વેદઈત્તા૦ જાણીને. કંકએજ૦ ઇચ્છે. કાલં૦ મરણ. ધુયં૦ સંયમને. આયરેજ૦ આચરે.

ભાવાર્થ:—એ પ્રમાણે પૂર્વે કહ્યાં તે નર્કનાં દુઃખો સાંભળીને ધૈર્યવાન પ્રજ્ઞ જીવો જે થકી નરકનાં દુઃખ ન ભોગવવાં પડે માટે આ સકળ લોકમાં ત્રાસ સ્થાવર જીવોની હિંસા કરે નહિ. નિશ્ચલ સમ્યકત્વ ધારણ કરી પરિગ્રહરહિત થઇ લોકના સ્વરૂપને જાણી તેને વશ ન પહોંચે એટલે પાંચે આશ્રવ રૂપ પાપ તેને છાંડી સંયમ પાળે.

જેમ અશુભ કર્મ કરી નારકીની ગતી તેમ તિર્યંચ મનુષ્યને દેવતાની મળી ચાર ગતિ રૂપ સંસારને વિષે તદન રૂપ કર્મના વિપાક તે બધાને પોતાની મેળે જાણીને જીવે ત્યાં સુધી સંયમને ઇચ્છે

ई सुखयन् जलानि जलधेः फेनच्छलाल्लो-

लयन् ॥

तामणिपार्श्वसंभवयशोहंसश्चिरं राजते ॥ २ ॥

वार्थः—પાતાળમાં પણ પ્રવેશ કરી રહેલા

ી ઉજ્વળ કરતા આકાશમાં સર્વ સ્થળે વ્યાપ્ત

ષ્ટાઓના ચક્રને પણ ઉલંઘી જતા દેવ દાન

ય પમાડતા ત્રણે જગતને સુખ આપતા

ક્રીડાથી શોભાય જળને કલ્લોળી

॥ अथ श्रीचिन्तामणिप
नाथस्तोत्रं लिख्यते ।

किं कर्पूरमयं सुधारसमयं किं चन्द्ररोचि
किं लावण्यमयं महामणिमयं कारुण्यकेलि
विश्वानन्दमयं महोदयमयं शोभामयं चि
शुक्लध्यानमयं वपुर्जिनपतेर्भूयाद्भवालम्ब

અહો! શ્રી જિનેન્દ્ર ભગવાનનું શરીર
કપુર જેવું ..., અમૃતરસમય ... ચંદ્ર
સમાન શીતળ અને પ્રકાશિત, ... મ
જેવું ... સમાન, કારુણ્યની ક્રીડાર
વિશ્વને આનંદમય, મહા ... તેજવાળું,
અચિંત્ય સ્વરૂપ, શુક્લ ધ્યાનમાં નિમગ્ન
જિનેન્દ્ર ભગવાન ભવભ્રમણમાં આધાર રૂપ હ

पातालं कलयन् धरां धवलयन्नाकाशमा
दिक्चक्रं क्रमयन् सुरासुरनरश्रेणीं च विस्म

સ્તનાગ્રમાં અંકુશ રૂપ, ભોગમાં ગમન કરવા માટે નિસરણી રૂપ, આત્મજ્ઞાન રૂપ જ્યોતિને પ્રકાશ આપવામાં આરણીના વૃક્ષ સમાન, દાન દેવામાં ધેનુ સમાન, જેમની (શ્રી પાર્શ્વનાથની) આગળ નમન કરી રહેલી સજ્જન પુરૂષોની પંક્તિને કૃપાની નદી સમાન શ્રી પાર્શ્વચિંતામણી (ભગવાન) સંસાર સમુદ્રનું ઉલ્લંઘન કરનાર આપ જ છો. ૩.

श्रीचिन्तामणिपार्श्वविश्वजनतासञ्जीवनस्त्वं मया ।
दृष्टस्तात ततः श्रियः समभवन्नाशक्रमाचक्रिणम् ॥
मुक्तिः क्रीडति हस्तयोर्बहुविधं सिद्धं मनोवांछितं
दुर्दैवं दुरितं च दुर्दिनभयं कष्टं प्रणष्टं मम ॥ ४ ॥

ભાવાર્થઃ—હે તાત ! (હે શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ) આખા વિશ્વના જીવન રૂપ સચ્ચીદાનંદ શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથ જ્યારથી મને આપનાં દર્શન થયાં છે ત્યારથીજ ઇંદ્ર દેવ તથા ચક્રવર્તી પર્યંતની સમૃદ્ધી મને પ્રાપ્ત થઈ છે. મારા હસ્તમાંજ મુક્તિ રૂપી દેવી ક્રીડા કરી રહી છે. મારી વિવિધ પ્રકારની મનની અભિલાષાઓ સિદ્ધ થઇ છે અને મારૂં દુર્દૈવ મારૂં પાપ અને મારૂં દુઃખ તથા

ભાવાર્થઃ—સૂર્ય બાલ્યાવસ્થામાં હોવા છતાં
વિશ્વમાં વ્યાપી રહેલા અંધકારનો નાશ કરે
કલ્પ વૃક્ષનો એકજ અંકુર (ફણગો) દારિદ્રત
નાશ કરવામાં સમર્થ છે. સિંહનું એક નાનું બ
કજ હાથીઓના સમુહનો નાશ કરે છે, અગ્નિનો
સુક્ષ્મ કણ કાષ્ટના જથ્થાને ભસ્મ કરી નાંખે
અમૃતનું એકજ બિંદુ રોગને નિર્વંશ કરે છે.
પ્રમાણે હે વિભો! મનુષ્યોનિ મતિમાં સ્ફુરણા
નારૂં તમારૂં શરીર ત્રણે જગતનાં દુઃખો હણ
માટે સમર્થ છે. ૬.

श्रीचिन्तामणिमन्त्रमोंकृतियुतं ह्रींकारसाराश्रि
श्रीमर्हंनमिऊणपाशकलितं त्रैलोक्यवश्यावहम् ।
द्वेधाभूतविषापहं विषहरं श्रेयःप्रभावाश्रयं ।
सोल्लासं वसहाङ्कितं जिनफुल्लिङ्गा नन्ददं देहि

॥ ७

ભાવાર્થઃ—ૐ શબ્દની આકૃતિવાળો હ્રિંકા
મર્હં નમિ ઉણના મંત્રથી બદ્ધ થયેલો ત્રણે લો
વશ વર્તાવનાર વિષયરૂપી ઝેરનો નાશ કરનાર કલ્
કારક પ્રભાવવાળો વસહ ઇત્યાદિ અક્ષરોથી યુ

ભાવાર્થ:—જે ભક્તિવાન પ્રાણીઓ શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથમાં પોતાની વૃત્તિ જોડે છે તેઓને રોગ, શોક, કલેશ, અશાંતિ, ભય પાપ, કષ્ટ, દારિદ્ર પણ શત્રુદ્વારા ઉપજતી ઉપાધી તથા શાન્તિ ભૂત પિશાચ વિગેરે તથા હાથી તથા સિંહના સમુહો દુઃખ રૂપ થઇ શકતાં નથી. ॥ ૯ ॥

गीर्वाणद्रुमधेनुकुम्भमणयस्तस्याङ्गणे रङ्गिणो-
देवा दानवमानवाः सविनयं तस्मै हितध्यायिनः ॥
लक्ष्मीस्तस्य वशा वशेव गुणिनां ब्रह्माण्डसंस्थायिनी
श्रीचिन्तामणिपार्श्वनाथमनिशं संस्तौति यो ध्यायते
॥ १० ॥

ભાવાર્થ:—જે પ્રાણી શ્રી ચિંતામણી પાર્શ્વનાથની હંમેશ સ્તુતિ કરે છે તથા ધ્યાન ધરે છે, તેના આંગણામાં રંગ રાગાદિ આનંદ થયાજ કરે છે તેને

કલ્પવૃક્ષ કામધેનુ પારસમણી ઈત્યાદિ અલૌકીક પદાર્થ પ્રાપ્ત થાય છે. દેવ, દાનવ, અને મનુષ્યો સુખાંત વિનયથી તેના હિતંનુજ ચિંતવન કર્યાં કરે છે. ગુણુવાન પુરૂષોને આ બ્રહ્માંડમાં પ્રાપ્ત થતી સમસ્ત લક્ષ્મિ તેને વશ વર્તે છે. ॥ ૧૦ ॥

इति जिनपतिपार्श्वः पार्श्वपार्श्वाख्ययक्षः ।
प्रदलितदुरितौघः प्रीणितप्राणिसार्थः ॥
त्रिभुवनजनवांच्छादानचिन्तामणिकः ।
शिवपदतरुबीजं बोधिबीजं ददातु ॥ ११ ॥

ભાવાર્થ:—આ પ્રમાણે જીનપતિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પાસે રહેનારો પાર્શ્વ નામનો યક્ષ જેનાં પાપકર્મો નષ્ટ થઇ ગયાં છે. અને તે ભગવાને જન સમુદાયને સંતુષ્ટ કર્યાં છે, અને જે ત્રણે ભુવનની વાંચ્છા પુરવામાં ચિંતામણી સમાન છે, તે મોક્ષપદ રૂપી વૃક્ષનું બીજ રૂપ સમકીત મને અર્પણ કરો. ॥ ૧૧ ॥

ઇતીશ્રી ચીન્તામણી પાર્શ્વનાથ સ્તોત્રં સમાપ્ત.

देवषु देवस्तु निरंजनोयं,
गुरुषु गुरुस्तु दमावतीयं
धर्मेषु धर्मस्तु दयापरोयं,
त्रिण्येव तत्त्वानि पवित्रक

અર્થ:--દે૦ દેવને વિષે. દે૦ દે૦
નિરંજન. મે૦ નાહરે. ગુ૦ ગુરુને
દ૦ દમવત. સ૦ સમવંત. મે૦ મ
વિષે. ધ૦ ધર્મ૦ દ૦ દયા છે મુખ

ભા. ૧૪૦ ગ૦. ... ...
ારિ. મે૦ મલે.

नादि मुक्ताः छिउसंति सिद्धा,
या विमुक्ता गत कर्मबंधा;
स्वरूपाः कथिताः कविंद्रैः,
द्धांत शास्त्रेषु निरंजनास्ते ॥ ३

યે૦ જે. અ૦ અનાદિ. મુ૦ મુકત. છિ૦
બે. સિ૦ સિદ. મા૦ માયા કપટથી.
મુકત છે. ગ૦ ગયા છે. ક૦ કર્મબંધ
૦ ક્રોડ. સ્વ૦ સ્વરૂપી. ક૦ કહ્યા. ક૦
. સિ૦ સિધ્ધાંત. શા૦ શાસ્ત્રને વિષે.
ન. તે૦ તે. ૩.

शं न शापो न मनो न रूपं,
ाकाविनापकलं स्वरूपं ।
छा न मोहः पुनराऽगमो न,
ो न वेसो न पद्दो न मानं ॥ ४

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

त्यक्तं कुटुंबंच धनं समस्तं,

आदाय वेषं श्रमणस्य पुंसा ।

नो रक्षितो येन निजस्य धर्मो,

हाहारितं तेन मनुष्य जन्म ॥ १०

અર્થઃ—ત્ય૦ તજીને. કુ૦ કુટુંબને. ચ૦ વલી. ધ૦ ધન. સ૦ સમસ્તને. આ૦ ગ્રહીને. વે૦ વેષ. શ્ર૦

જીવનથી સિધ્ધના જીવ અનંતમે ભાગે છે. લોકને અસંખ્યા તમે ભાગે છે.

ભાવદ્વાર તે સિધ્ધમાં ક્ષાયિક ભાવ તે કેવળ જ્ઞાન, કેવળ દર્શન, અને ક્ષાયિક સમકિત છે, અને પરિણામિક ભાવ તે સિધ્ધપણું જાણવું ૮ અંતરદ્વાર તે સિદ્ધને ફરી સંસારમાં આવવું નથી. એક સિધ્ધ ત્યાં અનંત સિધ્ધ છે, અને અનંત સિધ્ધ ત્યાં એક સિદ્ધ છે એટલે સિદ્ધમાં આંતરો નથી. ૯ અલ્પ બહુત્ત્વ દ્વાર, તે સર્વથી થોડા. નપુસક સિધ્ધા, તેથી સ્ત્રી સંખ્યાત ગુણી સિધ્ધિ, તેથી પુરૂષ સંખ્યાત ગુણા સિધ્ધા એક સમયે નપુસક ૧૦ સિધ્ધ થાય, સ્ત્રી ૨૦ સિધ્ધ થાય; પુરૂષ ૧૦૮ એકસો આઠ સિધ્ધ થાય.

જેઓ મોક્ષે જાય, તે ભવ્ય સિદ્ધઙ ૨ બાદર, ૩ ત્રસ, ૪ સંયજ્ઞી. ૫ પર્યાપ્તી, ૬ વજ્ર રૂષભનારાચ સંઘયણી મનુષ્ય ગતિવાળો, ૮ અપ્રમાદી, ૯ ક્ષાયિક સમ્યક્ત્વી, ૧૦ અવેદી, ૧૧ અકષાયી, ૧૨ યથાખ્યાત ચારિત્રી ૧૩ સ્નાતક નિર્ગ્રંથી, ૧૪ પરમ શુકલ લેશ્યી, ૧૫ પંડિત વીર્યવાન. ૧૬ શુકલ ધ્યાની, ૧૭ કેવળ જ્ઞાની, ૧૮ કેવળ દર્શની. ૧૯

કોઠો ૧ લો.

૧	૨	૩	૪	૫
૨	૧	૩	૪	૫
૧	૩	૨	૪	૫
૩	૧	૨	૪	૫
૨	૩	૧	૪	૫
૩	૨	૧	૪	૫

કોઠો બીજો.

૧	૨	૪	૩	૫
૨	૧	૪	૩	૫
૧	૪	૨	૩	૫
૪	૧	૨	૩	૫
૨	૪	૧	૩	૫
૪	૨	૧	[illegible]	૫

આનુપૂર્વિ.

જ્યાં ૧ હોય ત્યાં નમો અરીહંતાણં કહેવું.
જ્યાં ૨ હોય ત્યાં નમો સીદ્ધાણં કહેવું.
જ્યાં ૩ હોય ત્યાં નમો આયરીયાણં કહેવું.
જ્યાં ૪ હોય ત્યાં નમો ઉવઝાયાણં કહેવું.
જ્યાં ૫ હોય ત્યાં નમો લોએસવ્વસાહુણં કહેવું.

ચોપાઈ તથા દોહરો.

આનુપૂર્વિ ગણજ્યો જોય, છમાસી તપનું ફળ હોય;
સંદેહ નવ આણો લગાર, નીર્મળ મને જપો નવકાર ૧
શુદ્ધ વસ્ત્ર ધરી વીવેક, દીન દીન પ્રત્યે ગણવી એક;
એમ આનુપુર્વિં જેગણે તે પાંચસે સાગરના પાપને હણે ૨

એક અક્ષર નવકારનો શુદ્ધ ગણે જે સાર,
તે બાંધે શુભ દેવનું, આયુષ્ય અપરંમપાર. ૧
ઓગણીશ લાખ ત્રેસઠ હજાર, બસેંબાસઠ પળ,
ત્યાંહાંસુધી તે ભોગવે, નવકાર મંત્રનું ફળ. ૨
અશુભકર્મ કે હરણકું, મંત્ર બડો નવકાર;
વાણી દ્વાદસ અંગમે; દેખ લીઓ તત્વ સાર. ૩

કોઠો ૫ મો.

૧	૨	૩	૫	૪
૨	૧	૩	૫	૪
૧	૩	૨	૫	૪
૩	૧	૨	૫	૪
૨	૩	૧	૫	૪
૩	૨	૧	૫	૪

કોઠો ૬ ઠો.

૧	૨	૫	૩	૪
૨	૧	૫	૩	૪
૧	૫	૨	૩	૪
૫	૧	૨	૩	૪
૨	૫	૧	૩	૪
૫	૨	૧	૩	૪

કોઠો ૧૬ મો.

૩	૬	૫	૧	૨
૬	૩	૫	૧	૨
૩	૫	૬	૧	૨
૫	૩	૬	૧	૦
૬	૫	૩	૧	૨
૫	૬	૩	૧	૨

કોઠો ૧૫ મો.

[illegible]	[illegible]	[illegible]	૩	૨
[illegible]	[illegible]	[illegible]	૩	૨
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	૨
[illegible]	[illegible]	[illegible]	૩	૨
[illegible]	[illegible]	[illegible]	૩	૨
[illegible]	[illegible]	[illegible]	૩	૨

૧ શા. [illegible]

૧ મહેતા. [illegible] હીરાચંદ

૧ શા. [illegible]

૧ શા. [illegible] ગોપાળદાસ.

૧ શા. હરીલાલ [illegible]

૧ બેન [illegible], [illegible] કરમચંદની દીકરી

૧ શા. જેસંગભાઈ [illegible]

૧ શા. ચંદુલાલ [illegible]

૧ શા. મોહનલાલ [illegible]

૧ શા. પોપટલાલ [illegible]

૨ મહેતા. મણીલાલ છગનલાલ

૧ મહેતા જેસંગભાઈ ટોકરશી.

ધના સુથારની પોળ.

૧૦ શા. મગનલાલ પોપટલાલ

૫ શા. કચરાભાઈ ફુલચંદ

૫ શા. કેવળદાસ ત્રીભોવનદાસ

૫ શા. કચરાભાઈ અમુલખ

૫ શા. રંગજી મોહનભાઈ

૨ શા. કેશવલાલ જગજીવનદાસ હા. બેન પુરી.

૨ બેન ઝબલ શા. મોતીલાલ મગનલાલની વીધવા.

૨ શા. છગનલાલ જેઠાભાઈ

૧ બેન ચંચળ કચરાભાઈ ગોપાળદાસની દીકરી.

૨ શા. જેસંગભાઇ કુંવરજી
૧ શા. અમૃતલાલ જમનાદાસ
૨ શા. હીમતલાલ ચુનીભાઇ
૨ શા. મેલાભાઇ કસ્તુરભાઇ
૨ શા. નગીનભાઇ ચુનીભાઇ
૧ શા. અંબાલાલ નથુભાઇ
૧ શા. જીનાભાઇ નાથાભાઇ
૧ શા. મગનલાલ મુળચંદ
૧ મહેતા અમૃતલાલ શકરાભાઇ
૧ પરી. ત્રીકમલાલ સાંકરચંદ
૧ પરી. ઘહેલાભાઇ અમરચંદ
૧ પરી. ભોગીલાલ જમનાદાસ
૧ શા. જીવરામ બેચરભાઇ
૧ પટેલ ભાઇલાલભાઇ આગરભાઇ
૧ શા. છોટાલાલ મુળચંદ
૧ બેન પારવતી હા. શા. મણીલાલ પ્રેમચંદ
૧ શા. જીવરામ કાળીદાસ
૧ શા. કાળીદાસ પરશોતમ
૧ શા. મુળચંદ ચુનીલાલ
૧ ડાક્ટર કેશવલાલ જેશાભાઇ
૧ મોદી ચંદુલાલ ઘહેલાભાઇ
૧ શા. પોપટલાલ લલ્લુભાઇ

૧ શા. કાળીદાસ ગોરધનદાસ
૧ શા. દોલતરામ જગજીવનદાસ
૧ શા. ઘેલાભાઇ રતનચંદ
૧ શા. દલસુખરામ હેમચંદ
૧ શા. વીઠલભાઇ ઘેલાભાઇ
૧ શા. નગીનભાઇ જુઠાભાઇ
૧ બેન મટુબાઇ નરોડાવાળાં
૧ ભાવસાર કરસનભાઇ ફુલચંદ
૧ શા. નગીનલાલ હઠીસંગ
૧ શા. વરજીવનદાસ ઉમેદરામ
૧ શા. હરજીવનદાસ પીતાંબર
૧ શા. ડાહ્યાભાઇ મંગળદાસ
૧ શા. ચંદુલાલ મયાચંદ
૧ શા. સુખલાલ સાંકળચંદ
૧ શા. વલભદાસ પીતાંબર
૧ શા. જેસંગભાઇ ભગુભાઇ
૧ શા. પુંજાભાઇ દોલતભાઇ
૧ શા. મંગળદાસ નગીનદાસ
૧ શા. રતીલાલ ઇશ્વરલાલ
૧ શા. ભાઇચંદ હીરજી
૧ શા. છોટાલાલ ઘેલાભાઇ
૧ શા. ચીમનલાલ દોલતરામ
૧ શા. હીરાલાલ હેમચંદ

કીકાભટની પોળ.

૫ શા. રતનચંદ મોહનલાલ
૪ શા. અમૃતલાલ કેશવલાલ
૫ શા. બાલાભાઇ છગનભાઇ બુકસેલર
૨ શા. રમણલાલ બહેચરદાસ
૧ શા. મણીલાલ જેઠાભાઇ
૧ શા. છોટાલાલ માણેકલાલ
૨ વૈદ. સુરચંદ મલુકચંદ
૧ સંઘવી. સુખલાલ ભુરાભાઇ
૧ શા. જેસંગભાઇ સાંકળચંદ
૧ શા. છગનલાલ માણેકચંદ
૨ ભાવસાર મણીલાલ સાંકળચંદ
૧ મહેતા મોહનલાલ નગીનલાલ
૧૦ શા. પુંજાભાઇ માણેકચંદ
૨ શા. વીરચંદભાઇ રાયચંદ

શારસપુર.

૧૫ ભાવસાર છગનલાલ શામળદાસ
૧ ભાવસાર છગનલાલ શામળદાસ
૧ ભાવસાર મનસુખભાઇ શામળદાસ
૧ ભાવસાર નારણભાઇ જીવાભાઇ
૧ ભાવસાર મોતીલાલ રૂખડદાસ

૧ ભાવસાર નાગાલાલ કુબેરદાસ
૧ ભાવસાર નરોત્તમ પ્રભુદાસ
૧ કંદોઈ છગનલાલ મોહનલાલ
૧ ભાવસાર જીવાભાઈ છગનભાઈ
૧ શા. દલસુખ દામોદર
૧ કંદોઈ કુબેર ગીરધર

કલોલ.

૧૦ શેઠ વાડીદાસ વખારસી
૫ શા. અમથાભાઈ ઉપરચંદ
૫ શા. શોભારામ મનસુખ
૫ શા. ડોશાભાઈ પીતાંબર
૩ શેઠ મોહનલાલ મગનલાલ
૩ શા. નાથાલાલ ઉમેદચંદ
૩ શા. ઉકાભાઈ કેશવલાલ
૨ શા. છગનલાલ પરસોતમ
૨ શા. રતનસી વરજીવનદાસ
૨ શેઠ ઉમેદભાઈ હરજીવન
૨ બાઈ ઉજમ શા. વજલાલ છગનભાઈનાં માતુશ્રી
૨ શા. કસ્તુરચંદ જમનાદાસ
૨ શેઠ છોટાલાલ લલુ હરજીવન
૨ શા. સકરલાલ ત્રીભોવનદાસ
૨ શેઠ કેશવલાલ મગનલાલ

૨ શેઠ જેસીંગભાઇ અમથાભાઇ
૧ શા. તરભોવનદાસ જેચંદ
૧ શા. શામળદાસ પરસોતમ
૧ શેઠ તખુભાઇ કચરાભઇ
૨ બેન ચંચળ ઉગરચંદ હીરાચંદની દીકરી.
૧ શા. છોટાલાલ નરસીદાસ
૧ શા. પ્રેમચંદ છગનલાલ
૧ શા. નગીનલાલ શામળદાસ
૧ શા. નગીનલાલ જમનાદાસ અમુલખ
૧ શા. પ્રાણલાલ લલુભાઇ
૧ શા. હઠીસંગ પરસોતમદાસ
૧ શા. મણીલાલ તલકચંદ
૧ શા. શા. આત્મારામ મોહનલાલ
૧ શા. સોમચંદ મગનભાઇ

શ્રી મુંબાઇ બંદર.

૧૧ શ્રી શ્રાવીકા શાળા
૫ શા. નગીનલાલ માણેકલાલ
૨૫ શા. ચીમનલાલ પોપટલાલ
૧૫ શા. અમૃતલાલ નારાયણદાસ
૫ શા. ચીમનલાલ ભુદરદાસ
૩ વહોરા નેણસી વેલજીભાઇ
૫ ઝવેરી રતનચંદ ગગલચંદ

૧ ભાવસાર નાથાલાલ કુબેરદાસ

૧ ભાવસાર નરોત્તમ મગનદાસ

૧ કંદોઈ છગનલાલ મોહનલાલ

૧ ભાવસાર જીવાભાઈ છગનભાઈ

૧ શા. દલસુખ દામોદર

૧ કંદોઈ કુબેર ગીરધર

કલોલ.

૧૦ શેઠ લાલીદાસ વણારશી

૫ શા. અમથાભાઈ ઉપરચંદ

૫ શા. શોભારામ મનસુખ

૫ શા. ડોશાભાઈ પીતાંબર

૩ શેઠ મોહનલાલ મગનલાલ

૩ શા. નાથાલાલ ઉમેદચંદ

૩ શા. ઉકાભાઈ કેશવલાલ

૨ શા. છગનલાલ પરસોતમ

૨ શા. રતનસી વરજીવનદાસ

૨ શેઠ ઉમેદભાઈ હરજીવન

૨ બાઈ ઉજમ શા. મગનલાલ છગનભાઈનાં માતુશ્રી

૨ શા. કસ્તુરચંદ જમનાદાસ

૨ શેઠ છોટાલાલ લલુ હરજીવન

૨ શા. સફતલાલ ત્રીભોવનદાસ

૨ શેઠ કેશવલાલ મગનલાલ

૨ શેઠ જેસીંગભાઇ અમથાભાઇ
૧ શા. તરભોવનદાસ જેચંદ
૧ શા. શામળદાસ પરસોતમ
૧ શેઠ તખુભાઇ કચરાભઇ
૧ બેન ચંચળ ઉગરચંદ હીરાચંદની દીકરી.
૧ શા. છોટાલાલ નરસીદાસ
૧ શા. પ્રેમચંદ છગનલાલ
૧ શા. નગીનલાલ શામળદાસ
૧ શા. નગીનલાલ જમનાદાસ અમુલખ
૧ શા. પ્રાણલાલ લલુભાઇ
૧ શા. હઠીસંગ પરસોતમદાસ
૧ શા. મણીલાલ તલકચંદ
૧ શા. શા. આત્મારામ મોહનલાલ
૧ શા. સોમચંદ મગનભાઇ

શ્રી મુંબાઇ બંદર.

૧૧ શ્રી શ્રાવીકા શાળા
૫ શા. નગીનલાલ માણેકલાલ
૨૫ શા. ચીમનલાલ પોપટલાલ
૧૫ શા. અમૃતલાલ નારાયણદાસ
૫ શા. ચીમનલાલ ભુદરદાસ
૭ વહોરા નેણસી વેલજીભાઇ
૫ ઝવેરી રતનચંદ ગગલચંદ

૫ ઝવેરી અમૃતલાલ રામચંદ

૧ પ્રેમચંદભાઇ અમુલખ

૧ ઝવેરી ભેગરદાસ ઝવેરચંદ

૧ માસ્તર જગજીવનદાસ કેવળદાસ

ચોર વડોદરા.

૧ શા. ઘેલાભાઇ લાલચંદ

૫ શા. ચમનભાઇ ભુદરભાઇ

૩ શા. વખતચંદ જેચંદ

૨ શા. શંકરચંદ [illegible]ચંદ

૨ શા. પુંજાભાઇ ટોકરસી

૨ શા. છોટાલાલ અમથાલાલ

૧ શા. ઓઘડભાઇ ત્રીકમભાઇ

૧ શા. પ્રેમચંદ મોતીચંદ

૧ શા. નાથાલાલ ડુંગરસી

૧ શા. મણીલાલ કરમચંદ

૧ શા. ભુરાભાઇ પરભુદાસ

૧ શા. જેઠાલાલ કીશોરદાસ

૧ શા. જીવરાજ ગોપાળદાસ

૧ હકુબાઇ ઉજમસી વનમાળીની વીધવા

૧ શા. મગનલાલ ખુશાલદાસ

ગામ [illegible].

૨ જૈન [illegible]

૧ શા. ચુનીલાલ [illegible]

૧ મહેતા [illegible]

૧ મહેતા [illegible]

૧ શા. મગનલાલ હીરાચંદ હા. જૈન [illegible]

શ્રી વઢવાણ.

૧ બેન. શીવ[illegible] [illegible]

૧ વોરા. મગનલાલ વીઠલદાસ

ારા. ત્રીભોવન વ્રજલાલ

ોરા. ચત્રભુજ મગનલાલ

ા. જુજાભાઇ વેલસી

વોરા. વાડીલાલ જેચંદ

શા. સુખલાલ છગનલાલ

દોશી. હરજીવન ઝવેર

ગાંધી મોહનલાલ નથુભાઇ

કોઠારી. વીરપાળ વર્ધમાન

શા. અમૃતલાલ મોહનલાલ

વોરા. નરોત્તમ મગનલાલ

૨ શા. ગોકળદાસ લલ્લુભાઇ

૧ શા. વર્ધમાન હકા

૨ ગાંધી દેવચંદ ચાંપશી

૧ દોશી ભાઇચંદ ઝુઝા

૧ સંઘવી મગનલાલ કેશવજી

૧ શા. રતનસી ગાંનજી

૧ સંઘવી. છગનલાલ ડુંગરસી

૪ થાવરભાઇ ભાઇચંદ

વઢવાણ કાંપ

૨ સંઘવી હરખચંદ ઓઘડભાઇ

૧ શા. કાનજીભાઇ કુંવરજી

૧ શા. કાળીદાસ કેશવજી

૨ શા. મનસુખ [illegible]
૧ શા. કાળાભાઈ ઉગરશી
૧ શા. છગનભાઈ મારસી
૧ સંઘવી શાનલાલ દામોદર
૧ શા. ડાગરભાઈ પુરશોતમ
૧ શા. ચંદુલાલ જેસંગભાઈ
૧ મોદી દામોદર ઉગરશી
૧ શા. હરગોવન જીવરાજ
૧ શા. તરભોવન ઓધવજી
૧ બેન શીવ ગાંધી ઉકાભાઈ મુળચંદની દી
૧ શા. ભુદરભાઈ હીરાચંદ
૧ શા. મોહનલાલ ત્રીકમદાસ
૧ શા. જીવણલાલ છગનલાલ
૧ શા. ભુદરભાઈ પ્રાગજી
૧ દોસી કસ્તુરભાઈ ચતુરભુજ
૧ શા. ગીભોવન દેવચંદ
૧ મોદી મણીલાલ હીમજી
૨ શા. હરીલાલ પ્રભુદાસ
૧ સંઘવી મણીલાલ છગનલાલ
૧૫ ભાવસાર ધનજીભાઈ પ્રભુદાસ
૧૧ ભાવસાર હરગોવન પરસોતમ
૧૦ ભાવસાર હીરાભાઈ ડુંગર
૧ ભાવસાર રાયચંદ દલીચંદ

સઈજ.

૨ શા. નાથાલાલ છગનલાલ
૧ શેઠ. શાંકળચંદ લલ્લુભાઇ
૧ શા. લલ્લુભાઇ જેસંગભાઇ
૧ શા. મગનલાલ જેસંગભાઇ
૧ પટેલ. કરસનદાસ જોઇતારામ
૧ શા. મનસુખ છગનલાલ
૧ શેઠ જમનાદાસ ડોસાભાઇ
૧ શા. હીંમતલાલ અંબાલાલ
૧ શા. વ્રજલાલ ગોગચંદ

પાલનપુર

૨૦ મેતા. છોટાલાલ હેમુભાઇ
૧૫ બેન તારા ભાઇચંદ વકીલ
૫ સ્થાયકવાસી જૈન લાયબ્રેરી
૨ સુખલાલ જીવરાજ
૧ પરી. [illegible]ચંદ શાંમજી
૧ મે[illegible]ચંદ તલસીભાઇ
૧ ઝવે[illegible]લાલ જશકરણ
૧ ઝવે[illegible]ાઇ તળસીભાઇ
૧ મો[illegible]લ સાંકરચંદ
અ[illegible]લ રતનચદ

૨ શા. [illegible] [illegible]
૨ શા. હીરાભાઈ [illegible]
૨ શા. શંકરભાઈ પરભુદાસ
૧ શા. ગોરધનભાઈ વસ્તુભાઈ
૧ શા. ફુલાભાઈ ભોગરદાસ

પાટણ

૫ ભણસાલી જેઠુભાઈ હરચંદ
૨-ભણસાલી કાળાભાઈ ખુબચંદ
૧ ભા૦ મહુંલાદજી ધહુંલાભાઈ
૧ શા૦ હરગોવન લખમીચંદ
૧ ભા૦ સુંદરભાઈ છગનભાઈ
૧ ભા૦ કસ્તુરચંદ ચુનીલાલ
૧ ભા૦ અંબાલાલ ખુશાલભાઈ

પાલીઆપુર.

૨ ભા૦ હરીલાલ ખીમચંદ
૨ શ્રી ઉપાશ્રય ખાતે
૧ શા. શાન્તીલાલ ખીમચંદ
૧ શા. ફુલચંદ મોતીચંદ
૧ શા. માણેકલાલ હીમચંદ
૧ ભા. દેવચંદ કેવળદાસ
૧ શા. મનસુખભાઈ દોલતચંદ

સઈજ.

શા. નાથાલાલ છગનલાલ
શેઠ. શાંકળચંદ લલ્લુભાઇ
શા. લલ્લુભાઇ જેસંગભાઇ
૧ શા. મગનલાલ જેસંગભાઇ
૧ પટેલ. કરસનદાસ જોઇતારામ
૧ શા. મનસુખ છગનલાલ
૧ શેઠ જમનાદાસ ડોસાભાઇ
૧ શા. હીમતલાલ અંબાલાલ
૬ શા. વ્રજલાલ ગોગરાંદ

પાલનપુર

૨૦ મેતા. છોટાલાલ હેમુભાઇ
૧૫ બેન તારા ભાઇચંદ વકીલ
૫ સ્થાયકવાસી જૈન લાયબ્રેરી
૨ સુખલાલ જીવરાજ
૧ પરી. રીખવચંદ શાંમજી
૧ મેતા. લખમીચંદ તલસીભાઇ
૧ ઝવેરી. ચમનલાલ જશકરણ
૧ ઝવેરી. ચતુરભાઇ તળસીભાઇ
૧ મોદી. મોહનલાલ સાંકરચંદ
૧ ઝવેરી. બાદરમલ રતનચંદ

૧ ભા૦ નેમચંદ કાનજી ગેરતા
૧ દોશી કેશવલાલ પ્રેમચંદ દેહાદરા
૧ શા. ચતુરભાઇ હીરાચંદ રાજપર
૫ પા. ગોકળભાઇ કાશીભાઇ પીજ
૨ પા. ભાઇલાલ શંકરભાઇ પીજ
૫ પા. પરસોતમ ઉમેદભાઇ કારવણ
૧ શા. ઠાકરસી હરજીવનદાસ મુળી
૨ શા. મહાસુખભાઇ નાથાભાઇ વિશ્રામપુર.
૧ શેઠ. મણીલાલ તલકચંદ વિસનગર
૧ શા. શીવલાલ ધનજીભાઇ વીસનગર

[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	दव	देव
३	नमि	नेमि
[illegible]	कयाइ	कयाउ
१४	देव	कर्म (२)
२	पोमइ	पोमई
१४	दिहाउय	दिहाउया
१४	वाइओ	वाइगो
१६	संधिचाणं	संचिणचाणं
१७	धम्मावेओ	धम्मविओ
१	वम्म	धम्म
१	ठिथ	च्छि
१	लोइ	लोहा

જલદી નામ નોંધાવો.

ી. જૈન જ્ઞાન ગીતા.)

ભાગ ૨ જો.

ંક મુદતમાં છપાઇ બહાર પડશે.

ખોઃ—

શા. ચીમનલાલ મણીલાલ.

કડી—(ઉ. ગુજરાત.)